

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

L 35

Leidimas
lietuvių kalba

Teisės aktai

48 tomas

2005 m. vasario 8 d.

Turinys

I Aktai, kuriuos skelbti privaloma

- ★ 2005 m. sausio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 183/2005, nustatantis pašarų higienos reikalavimus ⁽¹⁾..... 1
- ★ 2005 m. sausio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 184/2005, dėl mokėjimų balanso, tarptautinės prekybos paslaugomis ir tiesioginių užsienio investicijų Bendrijos statistikos. 23

⁽¹⁾ tekstas svarbus EEE

I

(Aktai, kuriuos skelbti privaloma)

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 183/2005**2005 m. sausio 12 d.****nustatantis pašarų higienos reikalavimus****(tekstas svarbus EEE)**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 37 straipsnio 2 dalį ir 152 straipsnio 4 dalies b punktą,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) Gyvulininkystės produktų gamyba užima labai svarbią vietą Bendrijos žemės ūkio sektoriuje. Geri šios veiklos rezultatai labai priklauso nuo to, ar naudojami saugūs ir geros kokybės pašarai.
- (2) Aukštas žmonių ir gyvūnų sveikatos apsaugos lygis yra vienas iš svarbiausių maisto teisės tikslų, kaip nustatyta 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 178/2002, nustatančiame maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančiame Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančiame su maisto saugos klausimais susijusias procedūras ⁽³⁾. Šis reglamentas taip pat nustato kitus bendruosius nacionalinės ir Bendrijos maisto teisės principus ir apibrėžimus, įskaitant ir tikslą pasiekti laisvą pašarų judėjimą Bendrijoje.

- (3) Tarybos direktyva 95/69/EB ⁽⁴⁾ nustatė sąlygas bei tvarką, taikomą tam tikrų kategorijų gyvūnų pašarų sektoriaus ūkio subjektams ir tarpininkams, suteikiant jiems galimybės vykdyti savo veiklą. Patirtis parodė, kad šios sąlygos ir tvarka sudaro tvirtą pagrindą užtikrinti pašarų saugą. Minėta direktyva taip pat nustatė ūkio subjektų, gaminančių tam tikrus komponentus, išvardytus 1982 m. birželio 30 d. Tarybos direktyvoje 82/471/EEB dėl tam tikrų produktų, naudojamų gyvūnams šerti ⁽⁵⁾, patvirtinimo sąlygas.
- (4) 1998 m. liepos 9 d. Komisijos direktyva 98/51/EB, nustatanti tam tikras Tarybos direktyvos 95/69/EB, nustatančios tam tikrų gyvūnų pašarų sektoriuje veikiančių ūkio subjektų ir tarpininkų patvirtinimo ir registravimo sąlygas bei tvarką, įgyvendinimo priemones ⁽⁶⁾, nustatė tam tikras priemones, įskaitant importo iš trečiųjų šalių tvarką.
- (5) Patirtis taip pat parodė, jog būtina užtikrinti, kad visi pašarų verslo operatoriai, įskaitant ir veisiančius vandens gyvius bei augalus, veiktų pagal suderintus saugos reikalavimus, ir kad būtina atlikti bendrą peržiūrą, siekiant atsižvelgti į poreikį užtikrinti aukštesnio lygio žmonių ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsaugą.
- (6) Šiame reglamente nustatomų naujų higienos taisyklių pagrindinis tikslas yra užtikrinti aukšto lygio vartotojų apsaugą, susijusią su maisto ir pašarų sauga, ypatingą dėmesį skiriant šiame reglamente išdėstytiems principams:
  - a) kad pirminė atsakomybė už pašarų saugą tenka pašarų verslo operatoriams;

⁽¹⁾ OL C 32, 2004 2 5, p. 97.⁽²⁾ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento nuomonė (dar nepaskelbta *Oficialiajame leidinyje*) ir 2004 m. gruodžio 21 d. Tarybos sprendimas.⁽³⁾ OL L 31, 2002 2 1, p. 1. Reglamentas su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1642/2003 (OL L 245, 2003 9 29, p. 4).⁽⁴⁾ OL L 332, 1995 12 30, p. 15. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 806/2003 (OL L 122, 2003 5 16, p. 1).⁽⁵⁾ OL L 213, 1982 7 21, p. 8. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1882/2003 (OL L 284, 2003 10 31, p. 1).⁽⁶⁾ OL L 208, 1998 7 24, p. 43.

- b) būtinybė užtikrinti pašarų saugą visoje maisto grandinėje, pradedant nuo pirminės pašarų gamybos iki ir įskaitant maisto pramonei auginamų gyvūnų šėrimą;
- c) procedūrų, pagrįstų rizikos veiksnių analizės ir svarbiųjų valdymo taškų (HACCP) principais, kurios, kartu su geros higienos praktikos reikalavimais, padidintų pašarų verslo operatorių atsakomybę, bendrą įgyvendinimą;
- d) kad geros praktikos gairės yra naudingas dokumentas pašarų verslo operatoriams, padedantis visose pašarų grandinės pakopose laikytis pašarų higienos taisyklių bei taikyti HACCP principus;
- e) mikrobiologiniai kriterijai, pagrįsti moksliniais rizikos kriterijais;
- f) būtinybė užtikrinti, kad importuoti pašarai atitiktų standartus, bent lygiaverčius tiems, kurie taikomi Bendrijoje gaminamiems pašarams.
- (7) Kad būtų užtikrintas visiškas registravimo ir patvirtinimo sistemos taikymas visiems pašarų verslo operatoriams ir, atitinkamai, garantuotas visiškas atsekamumas, reikia užtikrinti, kad šios įmonės gautų ir naudotų pašarus tik iš ūkio subjektų, registruotų ir (arba) patvirtintų pagal šį reglamentą.
- (8) Būtinai kompleksinis požiūris, kad būtų užtikrinta pašarų sauga nuo pirminės pašarų produktų gamybos, ją įskaitant iki gatavų pašarų pateikimo į rinką arba jų eksporto. Pirminė pašarų gamyba apima tik paprastą fizinį jų apdorojimą, kaip valymas, pakavimas, sandėliavimas, natūralus džiovinimas arba silosavimas.
- (9) Remiantis proporcingumo ir subsidiarumo principais, Bendrijos taisyklės neturėtų būti taikomos tam tikrais vidaus poreikiams gaminamų pašarų bei tam tikrų gyvūnų šėrimo atvejais, taip pat tiesioginiam pirminės produkcijos tiekimui mažais kiekiais vietiniu lygiu ar mažmeninei prekybai gyvūnų ėdalui.
- (10) Rizikos veiksniai turėtų būti nustatomi ir tinkamai kontroliuojami pirminėje pašarų gamybos pakopoje, kad būtų užtikrintas šio reglamento tikslus įgyvendinimas. Todėl esminės šio reglamento taisyklės turėtų būti taikomos ūkiams, kurie gamina pašarus išskirtinai savo pačių produkcijos reikmėms, taip pat ūkiams, kurie tiekia pašarus į rinką. Turėtų būti atsižvelgiama į tai, kad mažesnė rizika kyla, jei pašarais šeriami tik tie gyvūnai, kurie skirti savo ūkio reikmėms, arba gyvūnams, kurie nenaudojami maisto pramonėje. Pašarų produktų prekyba mažais kiekiais vietiniu lygiu ir mažmeninė prekyba gyvūnų maistu šiame reglamente aptariama atskirai.
- (11) HACCP principų taikymas pirminei pašarų gamybai yra Europos teisės aktų, nustatančių higienos reikalavimus, vidutinės trukmės tikslas. Vis dėlto geros praktikos rekomendacijos jau turėtų skatinti laikytis tinkamų higienos reikalavimų.
- (12) Pašarų sauga priklauso nuo keleto veiksnių. Teisės aktuose turėtų būti išdėstyti minimalūs higienos reikalavimai. Turėtų būti oficialiai tikrinama vietoje, ar pašarų verslo operatorius atitinka reikalavimus. Be to, pašarų verslo operatoriai turi imtis priemonių ar pritaikyti procedūras, kad pašarų saugos lygis būtų pakankamai aukštas.
- (13) HACCP principai gali pagelbėti pašarų verslo operatoriams atitikti aukštesnius pašarų saugos standartus. HACCP principai neturėtų būti laikomi savireguliacijos metodu ir nepakeičia oficialios kontrolės.
- (14) Kad būtų įgyvendinti HACCP principai, pašarų verslo operatorių darbuotojai turi bendradarbiauti ir prisiimti atsakomybę.
- (15) Pašarų gamyboje taikomi HACCP principai turėtų būti parengti atsižvelgiant į Maisto kodeksą (*Codex Alimentarius*), tačiau jie turėtų palikti pakankamai lankstumo visose situacijose. Tam tikrų pašarų verslo operatorių svarbiųjų valdymo taškų nustatyti neįmanoma, kitais atvejais gera praktika gali pakeisti svarbiųjų valdymo taškų stebėseną. Panašiai reikalavimas nustatyti „kritines ribas“, kaip nustatyta *Codex Alimentarius*, nereiškia skaičiais išreikštų normų, kurias reikėtų nustatyti kiekvienam atvejui. Reikalavimai saugoti dokumentus, kaip nustatyta tame pačiame kodekse, turi būti lankstūs, kad nebūtų našta labai mažoms įmonėms. Turėtų būti užtikrinta, kad pašarų įmonių veiklai pirminės pašarų gamybos pakopoje, įskaitant susijusią veiklą, taip pat pašarų maišymui su papildomomis pašarinėmis medžiagomis specialioms savo reikmėms, nebūtų privalomi HACCP principai.

- (16) Taip pat būtina lanksčiai prisitaikyti prie pašarų verslo operatorių, įsikūrusių geografinė prasme nepalankiuose regionuose arba suvaržytų struktūrinių reikalavimų, reikmių. Tačiau toks lankstumas neturėtų sumažinti pašarų higienos tikslų. Turėtų būti įtraukta nuostata dėl galimybės, kai reikia, konsultuotis su Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinio komitetu.
- (17) Visų pašarų verslo operatorių registravimo ir patvirtinimo, kurį vykdo kompetentinga valstybės narės institucija, sistema yra reikalinga tam, kad būtų užtikrintas atsekamumas nuo gamintojo iki galutinio vartotojo ir būtų lengviau įgyvendinti veiksmingą oficialią priežiūrą. Valstybių narių kompetentingos institucijos gali naudotis esamomis duomenų, susijusių su pašarų verslo operatoriais, kaupimo sistemomis, kad įdiegtų ir įgyvendintų šiame reglamente numatytą sistemą.
- (18) Patvirtinimo sistema reikalinga ir turi būti taikoma pašarų verslo operatorių veiklos sritims, susijusioms su didesne rizika. Reikėtų numatyti patvirtinimo sistemos, numatytos Direktyvoje 95/69/EB, esamos taikymo apimties išplėtimo tvarką.
- (19) Kad būtų patvirtinti ar užregistruoti, pašarų verslo operatoriai turėtų atitikti keletą sąlygų, susijusių su jų reikmenimis, įrenginiais, personalu, produkcija, kokybės kontrole, sandėliavimu ir dokumentų tvarkymu, užtikrinant ir pašarų saugą, ir produkcijos atsekamumą. Reikėtų įtvirtinti nuostatą dėl šių sąlygų įvairovės, siekiant užtikrinti, kad jos tiktų skirtingiems pašarų verslo operatoriams. Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama patvirtinti ūkio subjektus su sąlyga, jei vizito į vietą metu paaiškėja, kad jie atitinka visus reikalavimus dėl infrastruktūros ir įrangos. Vis dėlto taip pat reikėtų nustatyti ilgiausią tokio sąlyginio patvirtinimo galiojimo laiką.
- (20) Reikėtų numatyti registravimo ar patvirtinimo laikino sustabdymo, pakeitimo arba atšaukimo galimybę, kai ūkio subjektai pakeičia ar nutraukia savo veiklą ar daugiau nebeatitinka sąlygų, taikomų jų veiklai.
- (21) Pašarų ir jų sudedamųjų dalių atsekamumas pašarų grandinėje yra esminė sąlyga, užtikrinanti pašarų saugą. Reglamente (EB) Nr. 178/2002 išdėstytos taisyklės, užtikrinančios pašarų ir jų sudedamųjų dalių atsekamumą ir numatančios konkreitiems sektoriams taikomų įgyvendinimo taisyklių priėmimo tvarką.
- (22) Viena po kitos ištikusios pašarų krizės parodė, kad nesėkmės bet kurioje pašarų grandinės pakopoje gali sukelti ženkliai ekonomines pasekmes. Pašarų gamybos ypatumai ir pašarų platinimo grandinės sudėtingumas reiškia, kad pašalinti pašarus iš rinkos yra sunku. Ekonominiai nuostoliai visoje pašarų ir maisto grandinėje dažnai padengiami visuomenės lėšomis. Tokių ekonominių pasekmių atitaisymas kuo mažesnėmis visuomenės lėšų sąnaudomis būtų galimas, jei ekonominius nuostolius šioje srityje sukėlęs pašarų verslo operatorius būtų laikomas finansškai atsakingu. Vis dėlto įdiegti bendrą privalomosios finansinės atsakomybės ir garantijų sistemą, pavyzdžiui, per draudimą, kuri būtų taikoma visiems pašarų verslo operatoriams, gali būti neįmanoma arba netinkama. Todėl Komisija turėtų geriau apsvarstyti šį klausimą, atsižvelgdama į priimtus teisės aktus, susijusius su atsakomybe kitose srityse, taip pat į valstybių narių dabartines sistemas ir patirtį. Šiuo tikslu Komisija turėtų pateikti atskaitą ir atitinkamus pasiūlymus dėl teisės aktų.
- (23) Į Bendrijos teritoriją importuojami pašarai turi atitikti bendruosius reikalavimus, išdėstytus Reglamente (EB) Nr. 178/2002, ir importo sąlygas, nustatytas 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 882/2004 dėl oficialios kontrolės, kuri atliekama siekiant užtikrinti, kad būtų įvertinama, ar laikomasi pašarus ir maistą reglamentuojančių teisės aktų, gyvūnų sveikatos ir gerovės taisyklių⁽¹⁾. Siekiant išvengti prekybos pertrūkių, kol bus priimtos įgyvendinimo priemonės, importo leidimai ir toliau išduodami pagal Direktyvoje 98/51/EB nustatytas sąlygas.
- (24) Į trečiąsias šalis eksportuojami Bendrijos produktai turi atitikti bendruosius reikalavimus, nustatytus Reglamente (EB) Nr. 178/2002.
- (25) Reikėtų išplėsti Skubaus išpėjimo apie pavojų sistemą dėl maisto ir pašarų, nustatytą Reglamente (EB) Nr. 178/2002, įtraukiant pavojų gyvūnų sveikatai arba aplinkai, kylantį dėl pašarų, kuriais šeriami ne maisto pramonei skirti gyvūnai.
- (26) Bendrijos teisės aktai dėl pašarų higienos turi būti paremti moksline informacija. Šiuo tikslu, kai reikia, turėtų būti konsultuojamasi su Europos maisto saugos tarnyba.
- (27) Siekiant atsižvelgti į mokslo ir technikos pažangą, Komisija ir valstybės narės turėtų glaudžiai ir efektyviai bendradarbiauti Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatiname komitete.

(1) OL L 165, 2004 4 30, p. 1. (Klaidų ištaisymas: OL L 191, 2004 5 28, p. 1).

- (28) Šiame reglamente atsižvelgiama į tarptautinius įsipareigojimus, išdėstytus PPO Sanitarijos ir fitosanitarijos susitarime, ir tarptautinius maisto saugos standartus, nustatytus *Codex Alimentarius*.
- (29) Valstybės narės turėtų nustatyti taisykles dėl nuobaudų, taikomų pažeidus šio reglamento nuostatas, ir užtikrinti, kad jos būtų įgyvendinamos. Šios nuobaudos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.
- (30) Priemonės, būtinos šiam reglamentui įgyvendinti, turėtų būti priimamos vadovaujantis 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimu 1999/468/EB, nustatančiu Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką ⁽¹⁾.
- (31) Reikėtų numatyti šio reglamento taikymo atidėjimo datą, kad pašarų verslo operatoriai, kuriems jis taikomas, turėtų laiko prisitaikyti.
- (32) Dėl pirmiau minėtų priedasčių Direktyvos 95/69/EB ir 98/51/EB turėtų būti panaikintos,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

DALYKAS, TAIKYMO SRITIS IR APIBRĖŽIMAI

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatoma:

- bendrosios pašarų higienos taisyklės;
- sąlygos ir tvarka, užtikrinanti pašarų atsekamumą;
- ūkio subjektų registravimo ir patvirtinimo sąlygos bei tvarka.

2 straipsnis

Taikymo sritis

- Šis reglamentas taikomas:
  - visoms pašarų verslo operatorių veiklos pakopoms nuo (ir įskaitant) pirminės gamybos iki (ir įskaitant) pašarų pateikimo į rinką;

⁽¹⁾ OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

- maisto pramonei auginamų gyvūnų šėrimui;
  - pašarų importui ir eksportui iš trečiųjų šalių ir į jas.
- Šis reglamentas netaikomas:
    - vidaus reikmėms skirtų pašarų privačiai gamybai:
      - maistui auginamiems gyvūnams, skirtiems privačiam vidaus vartojimui;
      - ir
      - ne maistui auginamiems gyvūnams;
    - maistui auginamų gyvūnų, skirtų privačiam vidaus vartojimui, šėrimui arba veiklai, paminėtai 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 852/2004 dėl maisto produktų higienos ⁽²⁾ 1 straipsnio 2 dalies c punkte;
    - ne maistui auginamų gyvūnų šėrimui;
    - pirminės gamybos pašarams, kuriuos gamintojas vietiniu lygiu mažais kiekiais tiesiogiai tiekia vietinių ūkių reikmėms;
    - mažmeninei prekybai gyvūnų ėdalu.

3 straipsnis

Sąvokų apibrėžimai

Šio reglamento tikslais taikomi Reglamento (EB) Nr. 178/2002 sąvokų apibrėžimai, išskyrus šiuos specialius apibrėžimus:

- „pašarų higiena“ – tai priemonės ir sąlygos, būtinos norint užtikrinti rizikos valdymą ir pašarų tinkamumą gyvūnams, atsižvelgiant į šių pašarų numatomą vartojimą;

⁽²⁾ OL L 139, 2004 4 30, p. 1. (Klaidų ištaisymas: OL L 226, 2004 6 25, p. 3).

- b) „pašarų verslo operatorius“ – tai fizinis ir juridinis asmuo, atsakingas už šio reglamento reikalavimų atitikimą jo kontroliuojamoje pašarų įmonėje;
- c) „pašarų priedai“ – tai komponentai arba mikroorganizmai, leidžiami pagal 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1831/2003 dėl priedų, naudojamų gyvūnams šerti⁽¹⁾;
- d) „ūkio subjektas“ – tai pašarų verslo vienetas;
- e) „kompetentinga institucija“ – valstybės narės ar trečiosios šalies institucija, paskirta vykdyti oficialią priežiūrą;
- f) „pirminė pašarų gamyba“ – tai žemės ūkio produktų gamyba, įskaitant auginimą, derliaus nuėmimą, melžimą, naminių gyvūnų auginimą iki skerdimo arba žvejybą, kuri apsiriboja išskirtinai produkcija, kuri po surinkimo ar sugavimo niekaip kitaip neapdirbama, išskyrus paprastą fizinį apdorojimą.

II SKYRIUS

ĮSIPAREIGOJIMAI

4 straipsnis

Bendrieji įpareigojimai

1. Pašarų verslo operatoriai užtikrina, kad visose jų kontroliuojamose gamybos, apdirbimo ir platinimo pakopose jų veikla atitinka Bendrijos teisės aktus, juos atitinkančią nacionalinę teisę ir geros praktikos reikalavimus. Jie pirmiausia užtikrina, kad jų veikla atitiktų šiame reglamente nustatytus atitinkamus higienos reikalavimus.

2. Šerdami maistui auginamus gyvūnus, ūkininkai privalo imtis priemonių ir įdiegti procedūras, kad užtikrintų kaip įmanoma mažesnę biologinį, cheminį ir fizinį pašarų, gyvūnų bei gyvulinių produktų užteršimą.

5 straipsnis

Konkretūs įpareigojimai

1. Vykdydami pirminę pašarų gamybą ir šią su ja susijusią veiklą:

- pirminių produktų gabenimą, sandėliavimą ir tvarkymą gamybos vietoje;
- pirminių produktų gabenimą iš gamybos vietos į ūkio subjektą;
- pašarų maišymą išskirtinai savo reikmėms, nenaudojant priedų ar priedų komponentų, išskyrus silosavimo priedus,

pašarų verslo operatoriai turi laikytis jų vykdomai veiklai taikytinų I priedo nuostatų.

2. Kitoje veikloje, nei nurodyta 1 dalyje, įskaitant pašarų maišymą išskirtinai savo reikmėms, naudojant pašarų priedus ar priedų komponentus, išskyrus silosavimo priedus, pašarų verslo operatoriai turi laikytis jų veiklai taikytinų II priedo nuostatų.

3. Pašarų verslo operatoriai:

- laikosi konkrečių mikrobiologinių kriterijų;
- imasi priemonių ar patvirtina procedūras, būtinas konkrečioms tikslams pasiekti.

Kriterijai ir tikslai, minėti a ir b punktuose, nustatomi pagal 31 straipsnio 2 dalyje nurodytą tvarką.

4. Pašarų verslo operatoriai gali vadovautis III skyriuje pateiktomis rekomendacijomis, kurios padėtų jiems laikytis šio reglamento reikalavimų.

5. Šerdami maistui auginamus gyvūnus, ūkininkai laikosi III priede išdėstytų nuostatų.

⁽¹⁾ OL L 268, 2003 10 18, p. 29.

6. Pašarų verslo operatoriai ir ūkininkai įsigyja ir naudoja pašarus iš tų ūkio subjektų, kurie registruoti ir (arba) patvirtinti pagal šio reglamento reikalavimus.

6 straipsnis

Rizikos veiksnių analizės ir svarbiųjų valdymo taškų (HACCP) sistema

1. Pašarų verslo operatoriai, užsiimantys kita veikla nei apibrėžta 5 straipsnio 1 dalyje, įdiegia, įgyvendina ir taiko nuolatinę rašytinę procedūrą arba procedūras, pagrįstas HACCP principais.

2. 1 dalyje minėti principai yra tokie:

- a) nustatyti bet kurios rūšies riziką, kuriai būtina užkirsti kelią, ją panaikinti ar sumažinti iki priimtino lygio;
- b) nustatyti svarbiuosius valdymo taškus pakopoje ar pakopose, kuriose būtina kontrolė, norint užkirsti kelią rizikai, ją panaikinti arba sumažinti iki priimtino lygio;
- c) svarbiuosiuose valdymo taškuose nustatyti kritines ribas, kurios atskirtų priimtinas ir nepriimtinas ribas, kad nustatytai rizikai būtų užkirstas kelias, ji panaikinta arba sumažinta;
- d) nustatyti ir įgyvendinti veiksmingas stebėsenos procedūras svarbiuosiuose valdymo taškuose;
- e) nustatyti tinkamus veiksmus tiems atvejams, kai stebėseną nustato, kad svarbieji valdymo taškai nebekontroliuojami;
- f) nustatyti tvarką, skirtą patikrinti, ar a–e punktuose išvardytos priemonės yra pakankamos ir veikia efektyviai. Tikrinimo procedūros vykdomos reguliariai;
- g) nustatyti dokumentus ir apskaitą, atitinkančius pašarų įmonės pobūdį ir dydį, kurie parodytų, ar a–f punktuose išvardytos priemonės taikomos veiksmingai.

3. Kai daromi kokie nors produkto arba proceso pakeitimai arba pakeitimai bet kurioje gamybos, apdirbimo, sandėliavimo ar platinimo pakopoje, pašarų verslo operatoriai peržiūri savo procedūrą ir padaro atitinkamus pakeitimus.

4. 1 dalyje nurodytoje procedūrų sistemoje pašarų verslo operatoriai gali vadovautis geros praktikos rekomendacijomis kartu su rekomendacijomis dėl HACCP principų taikymo, parengtomis pagal 20 straipsnį.

5. Priemonės, padedančios įgyvendinti šį straipsnį, taip pat ir mažosiose įmonėse, gali būti priimanamos 31 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

7 straipsnis

Dokumentai, susiję su HACCP sistema

1. Pašarų verslo operatoriai:

- a) kompetentingoms institucijoms pateikia informaciją, liudijančią, kad jos atitinka 6 straipsnio reikalavimus, pagal tų institucijų nustatytą formą;
- b) užtikrina, kad visi dokumentai, aprašantys procedūras, nustatytas pagal 6 straipsnį, būtų nuolat atnaujinami.

2. Kompetentinga institucija, nustatydamą 1 dalies a punkte paminėtus formos reikalavimus, atsižvelgia į pašarų įmonės pobūdį ir dydį.

3. Išsamios šio straipsnio įgyvendinimo procedūros gali būti priimanamos 31 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka. Tokios procedūros gali padėti tam tikriems pašarų verslo operatoriams įgyvendinti HACCP principus, parengtus pagal III skyrių, kad būtų laikomasi 6 straipsnio 1 dalies reikalavimų.

8 straipsnis

Finansinės garantijos

1. Rengdamasi priimti veiksmingą finansinių garantijų pašarų verslo operatoriams sistemą, Komisija iki 2006 m. vasario 8 d. Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia pranešimą dėl finansinių garantijų pašarų sektoriuje; jame, be esamų nacionalinių teisės nuostatų, sistemų ir praktikos, susijusios su atsakomybe pašarų sektoriuje ir susijusiuose sektoriuose, analizės, pateikiami, jei tinkama, pasiūlymai dėl teisės aktų, kuriais siekiama įgyvendinti tokią pat įvykdomą ir praktikuotiną garantijų sistemą Bendrijos lygiu. Šios garantijos turėtų padengti visas išlaidas, tiesiogiai kilusias dėl pašarų, gyvūnų ir iš jų pagaminto maisto pašalinimo iš rinkos, sugadinimo ir (arba) sunaikinimo, už kurias operatoriai galėtų būti laikomi atsakingi.

2. Pašarų verslo operatoriai yra atsakingi už teisės aktų, susijusių su pašarų sauga, pažeidimus, o operatoriai pagal 5 straipsnio 2 dalį pateikia įrodymus, kad jiems taikomos finansinės garantijos, kurių reikalauja 1 dalyje minėtos Bendrijos teisės priemonės.

9 straipsnis

Oficialios kontrolės, pranešimai ir registravimas

1. Pašarų verslo operatoriai bendradarbiauja su kompetentingomis institucijomis pagal atitinkamus Bendrijos teisės aktus ir juos atitinkančią nacionalinę teisę.

2. Pašarų verslo operatoriai:

a) registracijos tikslu praneša atitinkamoms kompetentingoms institucijoms apie visas jų kontroliuojamas ir bet kurioje gamybos, apdirbimo, sandėliavimo, gabenimo ar platinimo pakopoje veikiančias įmones pagal tų institucijų nustatytą formą;

b) pateikia kompetentingoms institucijoms atnaujinamą informaciją apie bet kur jų kontroliuojamą ūkio subjektą, kaip nurodyta a punkte, įskaitant pranešimus kompetentingoms institucijoms apie visus ženklus veiklos pasikeitimus ir esamų ūkio subjektų uždarymą.

3. Kompetentinga institucija tvarko ūkio subjektų registrą ar registrus.

10 straipsnis

Pašarų verslo ūkio subjektų patvirtinimas

Pašarų verslo operatoriai užtikrina, kad jų kontroliuojam ūkio subjektai, kuriems taikomas šis reglamentas, būtų kompetentingų institucijų pavirtinti, kai:

1) šie ūkio subjektai vykdo kurią nors iš šių veiklos rūšių:

a) gamina ir (arba) pateikia į rinką pašarų priedus, kuriems taikomas Reglamentas (EB) Nr. 1831/2003, arba produktus, kuriems taikoma Direktyva 82/471/EEB ir nurodytus šio reglamento IV priedo 1 skyriuje;

b) gamina ir (arba) pateikia į rinką komponentus, pagamintus naudojant pašarų priedus, nurodytus šio reglamento IV priedo 2 skyriuje;

c) gamina pateikimui į rinką arba gamina išskirtinai savo reikmėms kombinuotuosius pašarus, naudodami pašarų priedus arba jų komponentus, nurodytus šio reglamento IV priedo 3 skyriuje;

2) patvirtinimas reikalingas remiantis valstybės narės, kurioje ūkio subjektas įsikūręs, nacionaline teise;

arba

3) patvirtinimas reikalingas remiantis reglamentu, priimtu 31 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

11 straipsnis

Reikalavimai

Pašarų verslo operatoriai negali vykdyti veiklos neturėdami:

a) registracijos, kaip nurodyta 9 straipsnyje;

arba

b) patvirtinimo, kai jis reikalingas pagal 10 straipsnį.

12 straipsnis

Informacija apie nacionalines taisykles dėl patvirtinimo

Valstybės narės, iš jų teritorijoje įsikūrusių ūkio subjektų reikalaujančios patvirtinimo pagal 10 straipsnio 2 dalies nuostatas, informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares apie atitinkamas nacionalines taisykles.

13 straipsnis

Ūkio subjektų patvirtinimas

1. Kompetentinga institucija ūkio subjektus patvirtina tik tuo atveju, kai, prieš jį pradėdant bet kokią veiklą, vizitas į vietą parodo, kad jie atitinka atitinkamus šio reglamento reikalavimus.

2. Kompetentinga institucija gali suteikti dalinį patvirtinimą, jei vizito į vietą metu paaiškėja, kad ūkio subjektas atitinka visus infrastruktūrai ir įrangai keliamus reikalavimus. Ji suteikia galutinį patvirtinimą tik tada, kai naujo vizito, kuris įvyksta per tris mėnesius nuo dalinio patvirtinimo, metu paaiškėja, kad ūkio subjektas atitinka visus kitus reikalavimus, minėtus 1 dalyje. Jei buvo padaryta aiški pažanga, bet ūkio subjektas vis tiek neatitinka visų reikalavimų, kompetentinga institucija gali pratęsti dalinį patvirtinimą. Tačiau bendras dalinio patvirtinimo galiojimas negali trukti ilgiau kaip tris mėnesius.

14 straipsnis

Registavimo arba patvirtinimo sustabdymas

Kompetentinga institucija laikinai sustabdo ūkio subjekto registravimą ar patvirtinimą vienai, kelioms ar visoms jo veiklos rūšims, jeigu įsitikina, kad ūkio subjektas nebeatitinka tos veiklos rūšių taikomų sąlygų.

Toks sustabdymas trunka, kol ūkio subjektas ima vėl atitikti šias sąlygas. Kai ūkio subjektas tokių sąlygų neatitinka ilgiau kaip vienus metus, taikomas 15 straipsnis.

15 straipsnis

Registavimo arba patvirtinimo atšaukimas

Kompetentinga institucija atšaukia ūkio subjekto registravimą arba patvirtinimą vienai ar kelioms jos veiklos rūšims, kai:

- a) ūkio subjektas nutraukia vieną ar kelias veiklos rūšis;
- b) įsitikinama, kad ūkio subjektas vienus metus nevykdė sąlygų, taikytinų jo veiklai;
- c) nustatomi rimti trūkumai arba pakartotinai sustabdoma gamyba ūkio subjekte, o pašarų verslo operatoriai nesugeba pateikti tinkamų garantijų dėl būsimos gamybos.

16 straipsnis

Ūkio subjekto registravimo arba patvirtinimo pakeitimas

Kompetentinga institucija, gavusi prašymą, pakeičia ūkio subjekto registraciją arba patvirtinimą, kai šis įrodo sugebėjimą vystyti veiklą, kuri yra papildoma pirminės jo registruotos arba patvirtintos veiklos atžvilgiu arba ją pakeičia.

17 straipsnis

Atleidimas nuo vizitų į vietą

1. Valstybės narės neprivalo vykdyti vizitų į vietą, kaip nurodyta 13 straipsnyje, jei pašarų įmonės veikia tik kaip pardavėjai ir nelaiko produktų savo patalpose.

2. Tokios pašarų įmonės pateikia kompetentingai institucijai tos institucijos nustatytos formos deklaraciją, kad pašarai, kuriuos jos pateikia į rinką, atitinka šio reglamento sąlygas.

18 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio priemonės

1. Ūkio subjektai ir tarpininkai, patvirtinti ir (arba) registruoti pagal Direktyvą 95/69/EB, gali tęsti savo veiklą tik tuo atveju, jei jie ne vėliau kaip iki 2006 m. sausio 1 d. pateikia apie tai pranešimą atitinkamai kompetentingai institucijai, kurios teritorijoje jų infrastruktūra yra įsikūrusi.

2. Ūkio subjektai ir tarpininkai, kuriems nereikia registracijos arba patvirtinimo pagal Direktyvą 95/69/EB, bet kuriems reikia registracijos pagal šį reglamentą, gali tęsti savo veiklą tik tuo atveju, jei jie ne vėliau kaip iki 2006 m. sausio 1 d. pateikia pareiškimą dėl registracijos atitinkamai kompetentingai institucijai, kurios teritorijoje jų infrastruktūra yra įsikūrusi.

3. Iki 2008 m. sausio 1 d. pareiškėjas privalo deklaruoti pagal kompetentingos institucijos nustatytą formą, kad atitinka šiame reglamente nustatytas sąlygas.

4. Kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į jau esamas duomenų kaupimo sistemas, pareikalauja, kad pranešėjas arba pareiškėjas pateiktų tik papildomą informaciją, įrodančią, jog laikomasi šio reglamento reikalavimų. Pirmiausia, kompetentingos institucijos pareiškimu pagal 2 dalį gali laikyti pranešimą pagal Reglamento (EB) Nr. 852/2004 6 straipsnį.

19 straipsnis

Registruotų ir patvirtintų ūkio subjektų sąrašas

1. Dėl kiekvienos veiklos rūšies, kompetentinga institucija įtraukia ūkio subjektus į nacionalinį ūkio subjektų, kuriuos ji užregistravo pagal 9 straipsnį, sąrašą ar sąrašus.

2. Ūkio subjektai, kuriuos kompetentinga institucija patvirtina pagal 13 straipsnį, įtraukiami į nacionalinį sąrašą pagal jiems suteiktus individualius identifikavimo numerius.

3. Valstybė narė atnaujina 1 ir 2 dalyse nurodytus ūkio subjektų sąrašus vadovaudamasi 14, 15 ir 16 straipsniuose minėtais sprendimais sustabdyti, atšaukti ar pakeisti registraciją arba patvirtinimą.

4. Sąrašas, minėtas 2 dalyje, turi būti sudaromas pagal modelį, nustatytą V priedo I skyriuje.

5. Identifikavimo numeris, minėtas 2 dalyje, turi atitikti formą, nustatytą V priedo II skyriuje.

6. Komisija surenka ir skelbia visuomenei tą valstybių narių sąrašų dalį, kurioje yra šio straipsnio 2 dalyje minėti ūkio subjektai, pirmą kartą 2007 m. lapkričio mėnesį, o po to – kasmet, ne vėliau kaip iki lapkričio 30 d. Sudarytame sąraše atsižvelgiama į per metus padarytus pakeitimus.

7. Valstybės narės skelbia visuomenei 1 dalyje minėtų ūkio subjektų sąrašus.

III SKYRIUS

GEROS PRAKTIKOS GAIRĖS

20 straipsnis

Gairių rengimas, platinimas ir naudojimas

1. Komisija skatina Bendrijos geros praktikos gairių, skirtų pašarų sektoriui ir HACCP principų taikymui, rengimą pagal 22 straipsnį.

Kai reikia, valstybės narės skatina nacionalinių gairių rengimą pagal 21 straipsnį.

2. Kompetentingos institucijos skatina tiek Bendrijos, tiek nacionalinių gairių platinimą ir naudojimą.

3. Nepaisant to, pašarų verslo operatoriai gali naudotis šiomis gairėmis savanoriškai.

21 straipsnis

Nacionalinės gairės

1. Kai rengiamos nacionalinės geros praktikos gairės, jas pašarų verslo sektoriai rengia ir platina:

a) konsultuodamiesi su šalių, kurių interesai gali būti ženkliai paveikti, atstovais, pavyzdžiui, kompetentingomis institucijomis ir vartotojų grupėmis;

b) atsižvelgdami į atitinkamus *Codex Alimentarius* geros praktikos standartus;

ir

c) atsižvelgdami į I priede nustatytus reikalavimus, kai jos susijusios su pirmine pašarų gamyba.

2. Valstybės narės įvertina nacionalines gaires siekiant užtikrinti, kad:

a) jos būtų parengtos atsižvelgiant į 1 dalies reikalavimus;

b) jų turinys būtų pritaikomas sektoriams, kuriems jos skirtos;

ir

c) jos būtų tinkamos gairės laikytis 4, 5 ir 6 straipsnių atitinkamuose sektoriuose ir (arba) atitinkamiems pašarams.

3. Valstybės narės persiunčia nacionalines gaires Komisijai.

4. Komisija sukuria ir tvarko tokių gairių registravimo sistemą ir suteikia galimybę ja naudotis valstybėms narėms.

22 straipsnis

Bendrijos gairės

1. Kol bus parengtos geros praktikos gairės dėl higienos arba HACCP principų taikymo, Komisija konsultuojasi su 31 straipsnio 1 dalyje minėtu komitetu. Šių konsultacijų tikslas – apsvaistinti tokių gairių būtinybę, taikymo apimtį ir turinį.

2. Jei rengiamos Bendrijos gairės, Komisija užtikrina, kad jos būtų rengiamos ir platinamos:

- a) Europos pašarų verslo sektorių ir kitų suinteresuotų šalių, tokių kaip vartotojų grupės, arba su jais konsultuojantis;
- b) bendradarbiaujant su šalimis, kurių interesai gali būti ženkliai paveikti, įskaitant kompetentingas institucijas.

3. Bendrijos gairės rengiamos ir platinamos atsižvelgiant į:

- a) atitinkamus *Codex Alimentarius* standartus
- ir
- b) I priedo reikalavimus, kai jos susijusios su pirmine pašarų gamyba.

4. 31 straipsnio 1 dalyje nurodytas komitetas įvertina Bendrijos gairių projektą siekiant užtikrinti, kad:

- a) jos būtų parengtos pagal 2 ir 3 dalių reikalavimus;
- b) jų turinys būtų pritaikomas visoje Bendrijoje sektoriams, kuriems jos skirtos;
- ir
- c) jos būtų tinkamos gairės laikytis 4, 5 ir 6 straipsnių atitinkamuose sektoriuose ir (arba) atitinkamiems pašarams.

5. Komisija pakviečia 31 straipsnio 1 dalyje nurodytą komitetą periodiškai peržiūrėti Bendrijos gaires, parengtas pagal šį straipsnį, bendradarbiaujant su šio straipsnio 2 dalyje minėtais subjektais. Tokių peržiūrų tikslas yra užtikrinti, kad gairės išliktų tinkamos taikyti, ir atsižvelgti į mokslo ir technikos pažangą.

6. Pagal šį straipsnį parengtų Bendrijos gairių pavadinimai ir nuorodos skelbiamos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* C serijoje.

IV SKYRIUS

IMPORTAS IR EKSPORTAS

23 straipsnis

Importas

1. Pašarų verslo operatoriai, importuojantys pašarus iš trečiųjų šalių, turi užtikrinti, kad būtų importuojama tik pagal šias sąlygas:

- a) trečioji šalis siuntėja yra įtraukta į trečiųjų šalių, iš kurių leidžiama importuoti pašarus, sąrašą, sudarytą pagal Reglamento (EB) Nr. 882/2004 48 straipsnį;
- b) ūkio subjektas siuntėjas yra įtrauktas į ūkio subjektų, iš kurių leidžiama importuoti pašarus, sąrašą, kurį trečioji šalis sudaro ir atnaujina pagal Reglamento (EB) Nr. 882/2004 48 straipsnį;
- c) pašarus pagamino ūkio subjektas siuntėjas arba kitas subjektas, kuris įtrauktas į b punkte nurodytą sąrašą, arba Bendrijoje;

ir

d) pašarai atitinka:

- i) reikalavimus, nustatytus šiuo reglamentu ir bet kuriuo kitu Bendrijos teisės aktu, nustatančiu taisykles dėl pašarų;

arba

- ii) sąlygas, kurias Bendrija pripažįsta bent jau lygiavertėmis šiame reglamente nustatytoms sąlygoms;

arba

- iii) jei egzistuoja specialus Bendrijos ir eksportuojančios šalies susitarimas, jame nustatytus reikalavimus.

2. Importo sertifikato modelis gali būti patvirtintas pagal 31 straipsnio 2 dalyje nurodytą procedūrą.

24 straipsnis

Laikinios priemonės

Nukrypstant nuo 33 straipsnio ir kol bus sudaryti sąrašai, kaip nurodyta 23 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose, importas ir toliau leidžiamas pagal sąlygas, nustatytas Direktyvos 98/51/EB 6 straipsnyje.

25 straipsnis

Eksportas

Pašarai, įskaitant pašarus ne maisto pramonei skirtiems gyvūnams, pagaminti Bendrijoje ir skirti pateikti į trečiųjų šalių rinkas, turi atitikti Reglamento (EB) Nr. 178/2002 12 straipsnio nuostatas.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26 straipsnis

Igyvendinimo priemonės

Igyvendinimo priemonės gali būti nustatytos 31 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

27 straipsnis

I, II ir III priedų pakeitimai

I, II ir III priedai gali būti iš dalies pakeisti 31 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka, siekiant atsižvelgti į:

- a) geros praktikos standartų parengimą;
  - b) patirtį, sukauptą įgyvendinant HACCP principais grindžiamas sistemas pagal 6 straipsnį;
  - c) technikos pažangą;
  - d) mokslinę informaciją, ypač dėl naujo rizikos veiksnių įvertinimo;
  - e) nustatytus pašarų saugos tikslus;
- ir
- f) konkrečių veiklos sričių reikalavimų parengimą.

28 straipsnis

Išimtys dėl I, II ir III priedų

Išimtys dėl I, II ir III priedų gali būti suteikiamos 31 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka dėl ypatingų priežasčių, su sąlyga, kad jos nesutrukdydys pasiekti šio reglamento tikslų.

29 straipsnis

Skubaus išpėjimo apie pavojų sistema

Jeigu kokie nors pašarai, įskaitant pašarus, skirtus ne maistui auginamiems gyvūnams, kelia rimtą pavojų žmonių ar gyvūnų sveikatai arba aplinkai, Reglamento (EB) Nr. 178/2002 50 straipsnis taikomas *mutatis mutandis*.

30 straipsnis

Nuobaudos

Valstybės narės nustato taisykles dėl nuobaudų, taikomų pažeidus šį reglamentą, ir imasi būtinų priemonių, kad jos būtų įgyvendintos. Numatytos nuobaudos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios. Valstybės narės praneša apie šias nuostatas Komisijai iki 2007 m. vasario 8 d. ir nedelsdamos praneša jai apie bet kurį vėlesnį jų pakeitimą.

31 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas, įsteigtas pagal Reglamentą (EB) Nr. 178/2002 (toliau – „Komitetas“).

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai, atsižvelgiant į jo 8 straipsnį.

Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje nurodytas laikotarpis yra trys mėnesiai.

3. Komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles.

32 straipsnis

Konsultavimasis su Europos maisto saugos tarnyba

Komisija konsultuojasi su Europos maisto saugos tarnyba bet kuriais šio reglamento klausimais, kai yra tikimybė, jog gali kilti rimtas pavojus žmonių sveikatai, ypač prieš siūlydama kriterijus ir tikslus pagal 5 straipsnio 3 dalį.

33 straipsnis

Panaikinimas

Toliau išvardytos direktyvos, nepažeidžiant valstybių narių įsipareigojimų, susijusių su perkėlimo į nacionalinę teisę terminais, panaikinamos nuo 2006 m. sausio 1 d.:

- a) 1995 m. gruodžio 22 d. Tarybos direktyva 95/69/EB;
- b) Komisijos direktyva 98/51/EB.

34 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Jis taikomas nuo 2006 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre, 2005 m. sausio 12 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
J. P. BORRELL FONTELLES

Tarybos vardu
Pirmininkas
N. SCHMIT

I PRIEDAS

PIRMINĖ GAMYBA

A DALIS

*5 straipsnio 1 dalyje minėti reikalavimai pašarų įmonėms pirminės gamybos lygmenyje***I. Nuostatos dėl higienos**

1. Už pirminę pašarų gamybą atsakingi pašarų verslo operatoriai turi užtikrinti, kad veikla būtų organizuojama ir vykdoma taip, kad būtų išvengta galimo pavojaus pašarų saugumui arba šio pavojaus rizika būtų pašalinta ar sumažinta.
2. Pašarų verslo operatoriai turi užtikrinti, kiek įmanoma, kad pirminė pagaminama, paruošiama, nuvaloma, supakuojama, sandėliuojama ir gabenama produkcija, už kurią jos atsakingos, būtų apsaugota nuo užteršimo ir sugadinimo.
3. Pašarų verslo operatoriai turi vykdyti pareigas, nustatytas 1 ir 2 punktuose, laikydamosi atitinkamų Bendrijos bei nacionalinių teisės aktų nuostatų, susijusių su rizikos valdymu, įskaitant:
  - i) pavojingo užteršimo, atsirandančio dėl oro, dirvožemio, vandens, trąšų ir augalų apsaugos priemonių, biologinių preparatų (biocidų), veterinarinių medikamentų bei atliekų tvarkymo ir kontrolės priemonės;
  - ir
  - ii) priemones, susijusias su augalų, gyvūnų bei aplinkos apsauga, kurios daro poveikį pašarų saugai, įskaitant stebėsenos programas ir zoonozės bei zoonotinių medžiagų kontrolę.
4. Kai reikia, pašarų verslo operatoriai turi imtis tinkamų priemonių, ypač:
  - a) palaikyti švarą ir, kai reikia, po valymo tinkamu būdu dezinfekuoti reikmenis, įrangą, talpyklas, dėžes bei įrankius, naudojamus pašarams gaminti, paruošti, rūšiuoti, pakuoti, sandėliuoti bei gabenti;
  - b) užtikrinti higieniškas pašarų gamybos, gabenimo bei sandėliavimo sąlygas bei pašarų švarą;
  - c) naudoti švarų vandenį, kai tik reikia, kad būtų išvengta pavojingo užteršimo;
  - d) kiek įmanoma, užkirsti kelią gyvūnų bei parazitų sukeliams ligoms plisti;
  - e) sandėliuoti ir tvarkyti atliekas bei pavojingas medžiagas atskirai ir saugiai, kad būtų išvengta pavojingo užteršimo;
  - f) užtikrinti, kad pakavimo medžiagos netaptų pavojingo pašarų užteršimo šaltiniu;
  - g) atsižvelgti į bet kurių tyrimų, atliekamų imant mėginius iš pirminės produkcijos, ir kitų su pašarų sauga susijusių tyrimų rezultatus.

II. Apskaita

1. Pašarų verslo operatoriai tvarko apskaitą ir saugo apskaitos duomenis, susijusius su vietoje įgyvendinamomis rizikos valdymo priemonėmis, tokiu būdu ir tokį laiką, kuris atitinka vykdomos veiklos pobūdį ir apimtį. Pašarų verslo operatoriai privalo užtikrinti apskaitos duomenų ir susijusios informacijos prieinamumą kompetentingoms institucijoms.
2. Pašarų verslo operatoriai ypač privalo tvarkyti apskaitą, susijusią su:
  - a) bet koku augalų apsaugos ir biocidų preparatų naudojimu;

- b) genetiškai modifikuotų grūdų naudojimui;
  - c) bet kokiais parazitų ar ligų, galinčių turėti įtakos pirminės produkcijos saugai, atvejais;
  - d) tyrimų, gautų paėmus pirminės produkcijos mėginius ar kitus mėginius, paimtus diagnozės tikslais ir kurie svarbūs pašarų saugai, rezultatais;
  - e) visų sąnaudų kiekiais bei šaltiniais ir kiekvieno pašarų produkto paskirties vieta bei kiekiu.
3. Kiti asmenys, pavyzdžiui, veterinarai, agronomai ir ūkio technikai, gali padėti tvarkyti apskaitą, susijusią su jų tiesiogine veikla ūkyje.

B DALIS

Rekomendacijos geros praktikos gairėms

1. Rengiant šio reglamento III skyriuje minėtas Bendrijos bei nacionalines gaires, jose turi būti pateikiamos geros praktikos rekomendacijos dėl rizikos veiksnių valdymo pirminės gamybos pakopoje.
2. Geros praktikos gairėse turi būti įtraukta informacija apie pavojus, kylančius pirminės pašarų gamybos metu, ir priemonės, kurių reikia siekiant valdyti rizikos pavojų, įskaitant atitinkamas priemones, nustatytas Bendrijos bei nacionaliniuose teisės aktuose arba Bendrijos ar nacionalinėse programose, pavyzdžiui:
  - a) mikotoksinų, sunkiųjų metalų, radioaktyviųjų medžiagų taršos kontrolė;
  - b) vandens, organinių atliekų bei trąšų naudojimas;
  - c) teisingas ir tinkamas augalų apsaugos priemonių ir biocidų naudojimas bei jų atsekamumas;
  - d) teisingas ir tinkamas veterinarijos medikamentų bei pašarų priedų naudojimas ir atsekamumas;
  - e) pašarų paruošimas, sandėliavimas ir atsekamumas;
  - f) tinkamas atsikratymas nugaišusiais gyvūnais, atliekomis bei šiukšlėmis;
  - g) saugos priemonės, užtikrinančios apsaugą nuo užkrečiamųjų ligų, perduodamų gyvūnams per pašarus, ir išpareigojimai informuoti apie tai kompetentingas institucijas;
  - h) procedūros, praktiniai nurodymai ir metodai, kuriais siekiama užtikrinti, kad pašarai būtų gaminami, paruošiami, pakuojami, sandėliuojami ir gabenami laikantis tam tikrų higienos sąlygų, įskaitant veiksmingą valymą ir apsaugą nuo parazitų;
  - i) priemonės, susijusios su apskaitos tvarkymu.

II PRIEDAS

**REIKALAVIMAI, TAIKOMI PAŠARŲ ĮMONĖMS NE PIRMINĖS GAMYBOS
LYGMENYJE KAIP NURODYTA 5 STRAIPSNIO 1 DALYJE**

REIKMENYS IR ĮRANGA

1. Pašarų gamybos ir sandėliavimo reikmenys, įranga, talpyklos, dėžės bei įrankiai ir jų artimiausia aplinka laikomi švarūs, taip pat taikomos veiksmingos apsaugos nuo parazitų programos.
2. Reikmenų bei įrangos išdėstymas, dizainas, konstrukcija ir dydis turi būti:
  - a) tokie, kad būtų įmanoma tinkamai valyti ir (arba) dezinfekuoti;
  - b) tokie, kad sumažintų klaidos galimybę ir būtų išvengta užteršimo, kompleksinio užteršimo ir bet kurių kitų neigiamų pasekmių, iš esmės susijusių su produkcijos sauga ir kokybe. Su pašarais besiliečiantys įrengimai išdžiovinami po jų valymo šlapiu būdu.
3. Reikmenys bei įranga, naudojami pašarams maišyti ir (arba) gaminti, turi būti reguliariai ir tinkamai tikrinami pagal rašytines procedūras, iš anksto nustatytas produktų gamintojo.
  - a) visos svarstyklės ir matavimo prietaisai, naudojami gaminant pašarus, yra tinkami tam tikram svoriui ir tūriui matuoti ir reguliariai tikrinamas jų tikslumas.
  - b) visi gaminant pašarus naudojami maišytuvai turi būti tinkami maišyti tam tikro svorio ir tūrio produktus, taip pat gaminti vienalyčius pašarus bei atmiešalus. Operatoriai turi įrodyti maišytuvų tinkamumą vienalyčiams pašarams gaminti.
4. Įranga turi būti tinkamai apšviesta natūralia ir (arba) dirbtine šviesa.
5. Sausinimo įranga turi būti tinkama šiam tikslui; ji turi būti suprojektuota ir sukonstruota taip, kad būtų išvengta pašarų produktų užteršimo.
6. Vanduo, naudojamas pašarams gaminti, turi būti gyvūnams tinkamos kokybės; vandentiekio vamzdynai turi būti tinkamo spaudimo.
7. Nuotėkos, panaudotas ir lietaus vanduo turi būti išpilami taip, kad įranga ir pašarų sauga bei kokybė nenukentėtų. Gamybos atliekos ir dulkės turi būti tinkamai tvarkomos, kad neužpultų parazitai.
8. Langai ir kitos angos turi būti, kai reikia, saugios, kad pro jas į vidų negalėtų patekti parazitai. Durys turi būti sandarios, kad pro uždarytas duris į vidų negalėtų patekti parazitai.
9. Esant reikalui, lubos bei virš žemės esanti įranga turi būti suprojektuota taip, kad ten nesikaupytų nešvarumai ir kuo mažiau telktųsi ir augtų nepageidaujami pelėšiai, taip pat kad nuo jų nekristų įvairios dalelės, galinčios paveikti pašarų saugą ir kokybę.

PERSONALAS

Pašarų verslo operatoriai privalo turėti pakankamai kvalifikuoto personalo, turinčio tam tikrų įgūdžių gaminti atitinkamus produktus. Turi būti sudaromas organizacijos modelis, kuriame nustatytos reikalingos kvalifikacijos (pvz., diplomai, profesinė patirtis) ir prižiūrincio personalo atsakomybė; ir jis turi būti prieinamas už priežiūrą atsakingoms institucijoms. Visi darbuotojai turi būti raštu aiškiai informuojami apie jų pareigas, atsakomybes ir įgaliojimus, ypač kai kas nors keičiama, siekiant gauti reikiamos kokybės produkciją.

PRODUKCIJA

1. Turi būti paskirtas kvalifikuotas už produkciją atsakingas asmuo.
2. Pašarų verslo operatoriai privalo užtikrinti, kad skirtingose gamybos pakopose veikla būtų vykdoma pagal iš anksto raštu numatytas procedūras bei instrukcijas, kuriomis siekiama apibrėžti, tikrinti ir valdyti gamybos svarbiuosius valdymo taškus.
3. Turi būti imamasi techninių arba organizacinių priemonių, kad būtų išvengta arba sumažintas kompleksinio užteršimo pavojus ir klaidų tikimybė. Reikia turėti pakankamai tinkamų priemonių gamybai kontroliuoti.
4. Turi būti vykdoma draudžiamų pašarų, nepageidaujamų komponentų ir kitų teršalų, keliančių pavojų žmonių ar gyvūnų sveikatai, stebėseną ir įgyvendintos kitos tinkamos kontrolės priemonės rizikai mažinti.
5. Atliekos ir pašarams netinkamos medžiagos turi būti atskiriamos ir pažymimos. Reikia tinkamai atsikratyti ir nenaudoti pašarams medžiagų, kuriose yra pavojinga veterinarijos medikamentų koncentracija, teršalų ar kitų pavojingų medžiagų.
6. Pašarų verslo operatoriai imasi atitinkamų priemonių, kad užtikrintų veiksmingą produktų atsekamumą.

KOKYBĖS KONTROLĖ

1. Kai reikia, turi būti paskiriamas kvalifikuotas už kokybės kontrolę atsakingas asmuo.
2. Pašarų verslo operatoriai privalo turėti galimybę naudotis laboratorija su atitinkamu personalu ir įranga, kaip savo bendros kontrolės sistemos dalį.
3. Turi būti raštu sudaromas ir įgyvendinamas kokybės kontrolės planas, ypatingą dėmesį atkreipiant į svarbiųjų taškų valdymą gamybos procese, mėginių ėmimo procedūras ir dažnumą, analizės metodus ir jų taikymo dažnumą, atitikimą pagal specifikacijas ir, kai kokybės kontrolės plano nesilaikoma, produkcijos paskirties vietą, nuo apdorotų medžiagų iki gatavos produkcijos.
4. Gamintojas turi saugoti dokumentus, susijusius su gamybos žaliavomis, kurios naudojamos galutiniuose produktuose, kad užtikrintų atsekamumą. Tokie dokumentai turi būti prieinami kompetentingoms institucijoms visu tų produktų tiekimo į rinką laikotarpiu. Be to, pagal gamintojo iš anksto nustatytą procedūrą turi būti imama pakankamai sudėtinių medžiagų bei kiekvienos pagamintų ir į rinką patiektų produktų siuntos mėginių, taip pat pakankamai kiekvienos konkretios produkcijos dalies (jei produkcija vyksta be pertrūkio) mėginių, ir šie mėginiai turi būti išsaugomi, kad būtų užtikrintas atsekamumas (įprastiniu atveju, kai gaminama išskirtinai gamintojo reikmėms). Mėginiai turi būti užantspauduoti ir paženklinėti etiketėmis ir laikomi tokiomis sąlygomis, kad negalėtų pakisti mėginio sudėtis. Jie turi būti saugomi kompetentingų institucijų visu jų tinkamo vartojimo laikotarpiu, kuris nustatytas tiekiamiems į rinką gaminiams. Pašarų medžiagų ne maistui laikomiems gyvūnams atveju, gamintojas privalo saugoti tik gatavos produkcijos mėginius.

SANDĖLIAVIMAS IR GABENIMAS

1. Perdirbti pašarai turi būti atskiriami nuo neapdirbtų pašarų medžiagų ir priedų, kad būtų išvengta kompleksinio perdirbtų pašarų užteršimo; jie turi būti pakuojami tinkamomis medžiagomis.
2. Pašarai turi būti sandėliuojami ir gabenami tinkamose talpyklose. Jie turi būti laikomi vietose, kurios suprojektuotos, pritaikytos ir prižiūrimos taip, kad būtų užtikrintos geros sandėliavimo sąlygos, ir kur gali prieiti tik atsakingi pašarų verslo operatorių darbuotojai.

3. Pašarai turi būti sandėliuojami ir gabenami taip, kad juos būtų galima lengvai atpažinti, vengiant supainiojimo arba kompleksinio užteršimo, taip pat kad jie būtų apsaugoti nuo irimo.
4. Pašarams gabenti, sandėliuoti, perduoti, tvarkyti ir sverti naudojamos talpos ir įranga turi būti laikomi švarūs. Reikia įdiegti valymo programas; valymo ir dezinfekavimo priemonių pėdsakai turi būti kiek galima sumažinami.
5. Bet kokia sugedusi produkcija turi būti kiek galima labiau sumažinama ir laikoma taip, kad jos nepasiektų parazitai.
6. Kai reikia, palaikoma kuo žemesnė temperatūra, kad būtų išvengta kondensacijos ir produkcija nesugestų.

APSKAITA

1. Visi pašarų verslo operatoriai, įskaitant tokius, kurie užsiima tik prekyba ir niekada nelaiko produktų savo patalpose, turi tvarkyti apskaitą, kurioje būtų atitinkami duomenys, apimantys prekybą, gamybą ir pardavimus, kad būtų užtikrintas atsekamumas nuo gavimo iki pristatymo, įskaitant eksportą į galutinės paskirties vietą.
2. Pašarų verslo operatoriai, išskyrus tuos, kurie veikia išskirtinai kaip pardavėjai ir niekada nelaiko produktų savo patalpose, turi tvarkyti šių dokumentų apskaitą:

- a) dokumentai, susiję su gamybos procesu ir kontrole.

Pašarų įmonės privalo turėti dokumentų tvarkymo sistemą, tinkamą apibrėžti ir užtikrinti svarbiųjų gamybos proceso taškų valdymą bei nustatyti ir įgyvendinti kokybės kontrolės planą. Jos privalo saugoti vykdomos kontrolės rezultatus. Toks dokumentų rinkinys saugomas taip, kad būtų įmanoma atsekti kiekvienos produktų siuntos, paleistos į apyvartą, eigą ir priskirti atsakomybę tuo atveju, jei atsiranda skundų.

- b) dokumentai, susiję su atsekamumu, pirmiausia:

- i) pašarų priedų:

- pagamintų priedų pobūdis ir kiekis, atitinkamos gamybos datos ir, kai reikia, siuntos arba, nuolatinės gamybos atveju, konkrečios produkcijos dalies numeris;
- ūkio subjekto pavadinimas ir adresas, kuriam pristatomi priedai, siunčiamų priedų kiekis ir rūšis ir, kai reikia, siuntos arba, nuolatinės gamybos atveju, konkrečios produkcijos dalies numeris;

- ii) produktų, kuriems taikoma Direktyva 82/471/EEB:

- produktų rūšis ir pagamintas kiekis, atitinkamos gamybos datos ir, kai reikia, kiekvienos siuntos arba, nuolatinės gamybos atveju, konkrečios produkcijos dalies numeris;
- ūkio subjekto arba vartotojo, kuriam pristatomi produkcija, pavadinimas bei adresas kartu su produkcijos rūšies bei kiekio apibūdinimais ir, kai reikia, siuntos arba, nuolatinės gamybos atveju, konkrečios produkcijos dalies numeris;

- iii) mišinių komponentų:

- priedų gamintojų ar tiekėjų pavadinimai ir adresai, vartojamų priedų rūšis bei kiekis ir, kai reikia, siuntos arba, nuolatinės gamybos atveju, konkrečios produkcijos dalies numeris;

- mišinių komponentų pagaminimo data ir, kai reikia, siuntos numeris;
  - ūkio subjekto, kuriam pristatomi mišinių komponentai, pavadinimas ir adresas, siuntimo data, siunčiamų mišinių komponentų kiekis bei rūšis ir, kai reikia, siuntos numeris;
- iv) kombinuotųjų pašarų/pašarinių medžiagų:
- priedų/mišinių komponentų gamintojų ir tiekėjų pavadinimai ir adresai, naudojamų mišinių komponentų rūšis bei kiekis ir, kai reikia, siuntos numeris;
  - pašarinių medžiagų ir papildomų pašarų tiekėjų pavadinimas bei adresas ir pristatymo data;
  - kombinuotųjų pašarų kiekis, tipas ir sudėtis;
  - pagamintų pašarinių medžiagų arba kombinuotųjų pašarų rūšis bei kiekis, pagaminimo data, ir pirkėjo (pvz., ūkininko, kito pašarų verslo operatoriaus) pavadinimas bei adresas.

SKUNDAI IR PRODUKCIJOS ATŠAUKIMAS

1. Pašarų verslo operatoriai įdiegia skundų registravimo bei nagrinėjimo sistemą.
2. Jie turi, jei būtina, vietoje nustatyti skubaus produktų atšaukimo iš platinimo tinklo sistemą. Rašytine procedūra jie turi nustatyti, kur turi būti išgabenti atšaukiami produktai. Prieš vėl patiekiant į apyvartą, būtina atlikti naujų šių produktų kokybės patikrinimą.

—

III PRIEDAS

GERA GYVŪNŲ ŠĖRIMO PRAKTIKA

GANYMAS GANYKLOSE

Ganyklose arba pasėliuose reikia ganyti taip, kad fizinis, biologinis ar cheminis gyvūninės kilmės maisto užteršimas būtų kaip įmanoma mažesnis.

Kad kompleksinis užteršimas mėšlu būtų kuo mažesnis, kai tokio užteršimo tikimybė apskritai yra, prieš leidžiant galvijus ganytis į ganyklas, pašarinių kultūrų pasėlius ar atolus, taip pat tarp ganiavų nuganyimų turi būti išlaikomas tinkamas ramybės laikotarpis, taip pat turi būti užtikrinama, kad ganyklose panaudojus chemines žemės ūkio priemones, bus išlaukta reikiamą laiką.

REIKALAVIMAI TVARTŲ IR ŠĖRIMO ĮRANGAI

Gyvūnų laikymo skyrius turi būti suprojektuotas taip, kad jį būtų galima tinkamai valyti. Gyvūnų laikymo skyrius ir šėrimo įranga turi būti nuodugniai ir reguliariai valomi, kad nekiltų jokia rizika. Chemikalai, skirti valyti ir sanitarinei būklei palaikyti, turi būti naudojami pagal instrukcijas ir sandėliuojami atokiai nuo pašarų ar šėrimo vietų.

Siekiant sumažinti pašarų, kraiko ir gyvūnų skyriaus užteršimo galimybę, vietose turi būti įdiegtos apsaugos nuo parazitų sistemos, kad parazitai negalėtų patekti į gyvūnų laikymo skyrių.

Pastatuose ir šėrimo įrangoje turi būti palaikoma švara. Vietose turi būti įdiegtos sistemos, padedančios reguliariai šalinti mėšlą, atliekas ir kitus galimo pašarų užteršimo šaltinius.

Pašarai ir kraikas gyvūnų laikymo skyriuose turi būti reguliariai keičiami, kad neapipelytų.

ŠĖRIMAS

1. Sandėliavimas

Pašarai turi būti sandėliuojami atskirai nuo chemikalų ir kitų produktų, draudžiamų naudoti gyvūnų pašarui. Sandėliavimo patalpos ir talpyklos turi būti švariai valomos ir džiovinamos, taip pat, jei reikia, turi būti taikomos tinkamos apsaugos nuo parazitų priemonės. Sandėliavimo vietos turi būti reguliariai valomos, kad būtų išvengta nereikalingo kompleksinio užteršimo.

Grūdai turi būti tinkamai sandėliuojami ir nepasiekiami gyvūnams.

Gydomieji ir negydomieji pašarai, skirti atskiroms gyvūnų rūšims ar veislėms, turi būti laikomi taip, kad sumažėtų rizika jais šerti kitus gyvūnus.

2. Skirstymas

Ūkio vidaus šėrimo sistema turi užtikrinti, kad reikiami pašarai būtų patiekti į reikiamą šėrimo vietą. Skirstant pašarus ir šeriant, pašarai tvarkomi taip, kad neįvyktų užteršimas iš užterštos sandėliavimo vietos ir įrenginių. Negydomieji pašarai turi būti tvarkomi atskirai nuo gydomųjų, kad būtų išvengta užkrėtimo.

Ūkio vidaus transporto priemonės ir šėrimo įranga turi būti periodiškai valoma, ypač kai jomis pervežami gydomieji pašarai.

PAŠARAI IR VANDUO

Vanduo gyvūnams girdyti ar vandens gyviams bei augalams veisti turi būti deramos kokybės. Jeigu kyla įtarimų, jog gyvūnai ar gyvūniniai produktai gali būti užkrėsti per vandenį, reikia imtis priemonių, kad pavojus būtų įvertintas ir sumažintas.

Šėrimo ir girdymo įranga turi būti suprojektuota, sukonstruota ir įrengta taip, kad pašarų ir vandens užkrėtimo pavojus būtų kuo mažesnis. Girdymo sistemos turi būti reguliariai tvarkomos ir valomos, kur įmanoma.

PERSONALAS

Už gyvūnų šėrimą ir priežiūrą atsakingas asmuo privalo turėti tam tikrų įgūdžių, žinių ir reikiamą kompetenciją.

IV PRIEDAS

1 SKYRIUS

Priedai, leidžiami pagal Reglamentą (EB) Nr. 1831/2003:

- Maistiniai priedai: visi į grupės sudėtį įeinantys priedai
- Zootechniniai priedai: visi į grupės sudėtį įeinantys priedai
  - Technologiniai priedai: priedai, kuriems taikomas Reglamento (EB) Nr. 1831/2003 I priedo 1 dalies b punktas („antioksidantai“), tik nustatytos nuolatinės sudėties
- Jusliniai priedai: priedai, kuriems taikomas Reglamento (EB) Nr. 1831/2003 I priedo 2 dalies a punktas („dažikliai“): Karotenoidai ir ksantofilai

Produktai, kuriems taikoma Direktyva 82/471/EEB:

- Baltymai, gauti iš mikroorganizmų, priklausančių bakterijų, mielių, dumblių, žemesniųjų grybelių grupei: visi grupės produktai (išskyrus 1.2.1 pogrupį)
- Bendrieji amino rūgščių produktai, gauti fermentavimo būdu: visi grupės produktai.

2 SKYRIUS

Priedai, leidžiami pagal Reglamentą (EB) Nr. 1831/2003:

- Zootechniniai priedai: priedai, kuriems taikomas Reglamento (EB) Nr. 1831/2003 I priedo 4 dalies d punktas („kiti zootechniniai priedai“)
  - Antibiotikai: visi priedai,
  - Koccidiostatai ir histomonostatai: visi priedai,
  - Augimą skatinančios medžiagos: visi priedai;
- Pašarų papildai:
  - Priedai, kuriems taikomas Reglamento (EB) Nr. 1831/2003 I priedo 3 dalies a punktas: (vitaminai, provitaminai ir panašaus poveikio gerai apibrėžtos cheminės sandaros medžiagos): A ir D,
  - Priedai, kuriems taikomas Reglamento (EB) Nr. 1831/2003 I priedo 3 dalies b punktas („mikroelementų junginiai“): Cu ir Se.

3 SKYRIUS

Priedai, leidžiami pagal Reglamentą (EB) Nr. 1831/2003:

Zootechniniai priedai: priedai, kuriems taikomas Reglamento (EB) Nr. 1831/2003 I priedo 4 dalies d punktas („kiti zootechniniai priedai“)

- Antibiotikai: visi priedai,
  - Koccidiostatai ir histomonostatai: visi priedai,
  - Augimą skatinančios medžiagos: visi priedai.
-

V PRIEDAS

I SKYRIUS

PATVIRTINTŲ PAŠARŲ ĮMONIŲ SĄRAŠAS

1	2	3	4	5
Identifikavimo numeris	Veiklos rūšis	Pavadinimas ⁽¹⁾	Adresas ⁽²⁾	Pastabos

⁽¹⁾ Pavardė arba pašarų įmonės pavadinimas.

⁽²⁾ Pašarų įmonės adresas.

II SKYRIUS

Identifikavimo numerio struktūra:

1. Ženklas „α“, jeigu pašarų įmonė yra patvirtinta;
2. Valstybės narės arba trečiosios šalies, kurioje pašarų įmonė įsikūrusi, ISO kodas;
3. Nacionalinės nuorodos numeris, susidedantis daugiausia iš aštuonių ženklų, raidžių ir skaitmenų.

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 184/2005

2005 m. sausio 12 d.

dėl mokėjimų balanso, tarptautinės prekybos paslaugomis ir tiesioginių užsienio investicijų Bendrijos statistikos

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 285 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos centrinio banko nuomonę, pateiktą pagal Sutarties 105 straipsnio 4 dalį ⁽¹⁾,laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos ⁽²⁾,

kadangi:

(1) Sutartis reikalauja, kad Komisija pateiktų Tarybai pranešimus, kad Taryba galėtų stebėti kiekvienos valstybės narės ir visos Bendrijos ekonominius pokyčius ir ar ekonominė politika atitinka tam tikras bendras gaires.

(2) Pagal Sutartį Komisija privalo pateikti Tarybai pasiūlymus dėl bendrosios prekybos politikos įgyvendinimo, o Taryba turi įgaliojimą pradėti reikalingas derybas.

(3) Prekybos susitarimams, įskaitant Bendrąjį susitarimą dėl prekybos paslaugomis (GATS) ⁽³⁾ ir Sutartį dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (TRIPs) ⁽⁴⁾, įgyvendinti ir peržiūrėti, taip pat dabartinėms ir būsimoms deryboms dėl tolesnių susitarimų reikia tinkamos statistinės informacijos.

(4) 1996 m. birželio 25 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 2223/96 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Bendrijoje ⁽⁵⁾ (ESS 95) pateikiama pamatinė bendrų standartų, apibrėžimų, klasifikacijų ir apskaitos taisyklių sistema, skirta valstybių narių sąskaitoms sudaryti pagal Bendrijos statistinius reikalavimus, kad būtų galima gauti palyginamus valstybių narių rezultatus.

(5) Pagal 2000 m. rugsėjį Tarybai pateiktą Ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) statistikos reikalavimų įgyvendinimo veiksmų planą ir 3-ąją, 4-ąją bei 5-ąją Tarybos paremtas einamosios padėties ataskaitas, numatoma pateikti ir Europos ketvirčio sąskaitas pagal institucinius sektorius per 90 dienų. Ketvirčio mokėjimų balanso skaičių pateikimas laiku yra būtina sąlyga sudarant Europos ketvirčio sąskaitas.

(6) 1996 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 58/97 dėl verslo struktūros statistikos ⁽⁶⁾ nustatė bendrą Bendrijos statistinių duomenų apie valstybių narių verslo struktūrą, veiklos rūšis, konkurencingumą ir veiklos rezultatus rinkimo, rengimo, perdavimo ir įvertinimo sistemą ir išvardija rodiklius, kurie turi būti renkami toje srityje.

(7) 2001 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2560/2001 dėl tarptautinių mokėjimų eurai ⁽⁷⁾ turėjo tiesioginės įtakos statistinių duomenų rinkimo veiklai; duomenų pateikimo cenzo padidinimas, nurodytas tame reglamente, turės didelės įtakos įmonių atskaitomybės krūviui ir valstybių narių mokėjimų balanso statistikos kokybei, ypač tose valstybėse narėse, kurių duomenų rinkimo sistema pagrįsta atsiskaitymais.

⁽¹⁾ OL C 296, 2003 12 6, p. 5.

⁽²⁾ 2004 m. kovo 30 d. Europos Parlamento nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos sprendimas.

⁽³⁾ OL L 336, 1994 12 23, p. 191.

⁽⁴⁾ OL L 336, 1994 12 23, p. 214.

⁽⁵⁾ OL L 310, 1996 11 30, p. 1. Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu (EB) Nr. 1267/2003 (OL L 180, 2003 7 18, p. 1).

⁽⁶⁾ OL L 14, 1997 1 17, p. 1. Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1882/2003 (OL L 284, 2003 10 31, p. 1).

⁽⁷⁾ OL L 344, 2001 12 28, p. 13.

- (8) Tarptautinio valiutos fondo Mokėjimų balanso vadovas, 2003 m. gegužės 2 d. Europos centrinio banko gairės dėl Europos centrinio banko (ECB) statistinės atskaitomybės reikalavimų, taikomų mokėjimų balanso ir tarptautinių investicijų balanso statistikos srityse bei tarptautiniame atsargų šablone ⁽¹⁾; Jungtinių Tautų vadovas dėl Tarptautinės prekybos paslaugomis statistikos ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) Tiesioginių užsienio investicijų komponento apibrėžimo gairės kartu apibrėžia pagrindines mokėjimų balanso, tarptautinės prekybos paslaugomis ir tiesioginių užsienio investicijų statistinių duomenų rinkimo ir parengimo taisykles.
- (9) Mokėjimų balanso statistikos srityje atitinkamą statistinių duomenų rinkimo ir apdorojimo veiklą koordinuoja ECB ir Komisija. Šis reglamentas ypač apibrėžia, kokią statistinę informaciją Komisija turi gauti iš valstybių narių, kad galėtų parengti Bendrijos mokėjimų balanso, tarptautinės prekybos paslaugomis ir tiesioginių užsienio investicijų statistinius duomenis. Siekdamas parengti ir paskelbti tuos Bendrijos statistinius duomenis, Komisija ir valstybės narės konsultuojasi tarpusavyje gaunamų duomenų kokybės ir jų platinimo klausimais.
- (10) 1990 m. birželio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EEB) Nr. 1588/90 dėl konfidencialių statistinių duomenų perdavimo Europos Bendrijų statistikos tarnybai ⁽²⁾ nustato, kad nacionalinės statistinių duomenų konfidencialumo taisyklės negali būti taikomos norint neleisti perduoti konfidencialius statistinius duomenis Bendrijos tarnybai (Eurostatui), jeigu Bendrijos teisės aktas, reglamentuojantis Bendrijos statistiką, numato tokių duomenų perdavimą.
- (11) 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2533/98 dėl Europos centrinio banko renkamos statistinės informacijos ⁽³⁾ nustato konfidencialumo režimą, taikomą į ECB siunčiamai konfidencialiai statistinei informacijai.
- (12) Konkrečių Bendrijos statistinių duomenų rengimas reglamentuojamas 1997 m. vasario 17 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 322/97 dėl Bendrijos statistikos ⁽⁴⁾ nustatytomis taisyklėmis.
- (13) Yra aiškus poreikis rengti Bendrijos statistiką, susijusią su mokėjimų balansu, tarptautine prekyba paslaugomis ir tiesioginėmis užsienio investicijomis, kuri atitiktų bendroius statistinių duomenų kokybės standartus.
- (14) Kadangi šio reglamento tikslo, ypač siekiant sukurti bendrus statistinių duomenų kokybės standartus dėl mokėjimų balanso, tarptautinės prekybos paslaugomis ir tiesioginių užsienio investicijų statistikos parengimo, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi to tikslo būtų geriau siekti Bendrijos lygmeniu, laikydami Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Bendrija gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti.
- (15) Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šio reglamento išpareigojimų, už duomenų valstybėse narėse surinkimą atsakingoms nacionalinėms institucijoms gali reikėti priemonės prieš administracinių duomenų šaltinių, tokių kaip įmonių registrai, kuriuos valdo kitos valstybinės institucijos, ir kitų duomenų bazių, kuriose saugoma informacija apie tarptautinius sandorius, kai tokie duomenys reikalingi Bendrijos statistikai parengti.
- (16) Šio reglamento įgyvendinimo priemonės turi būti priimtos vadovaujantis 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimu 1999/468/EB, nustatančiu Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką ⁽⁵⁾.

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reguliavimo dalykas

Šiuo reglamentu nustatomi bendri Bendrijos statistikos mokėjimų balanso, tarptautinės prekybos paslaugomis ir tiesioginių užsienio investicijų srityse, rengimo pagrindai.

⁽¹⁾ OL L 131, 2003 5 28, p. 20.

⁽²⁾ OL L 151, 1990 6 15, p. 1. Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1882/2003.

⁽³⁾ OL L 318, 1998 11 27, p. 8.

⁽⁴⁾ OL L 52, 1997 2 22, p. 1. Reglamentas su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1882/2003.

⁽⁵⁾ OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

*2 straipsnis***Duomenų pateikimas**

1. Valstybės narės pateikia Komisijai (Eurostatui) mokėjimų balanso, tarptautinės prekybos paslaugomis ir tiesioginių užsienio investicijų duomenis pagal tvarką, nurodytą I priede. Šie duomenys apibrėžti II priede.

2. Valstybės narės pateikia duomenis Komisijai (Eurostatui) pagal I priede nurodytus galutinius terminus.

*3 straipsnis***Duomenų šaltiniai**

1. Valstybės narės surenka šiame reglamente nurodytą informaciją iš, jų manymu, tinkamų ir svarbių šaltinių. Tarp jų gali būti administraciniai duomenų šaltiniai, tokie kaip įmonių registrai.

2. Fiziniai ir juridiniai asmenys, iš kurių pareikalauta pateikti informaciją, atsakydami laikosi galutinių terminų bei apibrėžimų, kuriuos pagal šį reglamentą nustatė nacionalinės institucijos, atsakingos už duomenų surinkimą valstybėse narėse.

3. Kai reikiamų duomenų neįmanoma surinkti už prieinamą kainą, galima perduoti tinkamiausius įverčius (įskaitant nulines vertes).

*4 straipsnis***Kokybės kriterijai ir ataskaitos**

1. Valstybės narės imasi visų tinkamų ir, jų manymu, būtinų priemonių, kad užtikrintų siunčiamų duomenų kokybę pagal bendrojo kokybės standartus.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai ataskaitą dėl siunčiamų duomenų kokybės (toliau — kokybės ataskaita).

3. Bendrieji kokybės standartai, taip pat kokybės ataskaitų turinys bei periodiškumas, apibrėžiami pagal 11 straipsnio 2 dalyje nurodytą procedūrą, atsižvelgiant į duomenų surinkimo bei parengimo kainą ir taip pat svarbius pakeitimus, susijusius su duomenų rinkimu.

Komisija ir jai padedantis Mokėjimų balanso komitetas, nurodytas 11 straipsnyje, įvertina atsiųstų duomenų kokybę pagal kokybės ataskaitas. Komisijos atliktas įvertinimas siunčiamas Europos Parlamentui susipažinti.

4. Valstybės narės praneša Komisijai apie didesnius metodinius arba kitus pakeitimus, kurie gali turėti įtakos siunčiamiems duomenims, ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo tokių pakeitimų taikymo dienos. Komisija informuoja Europos Parlamentą ir kitas valstybes nares apie kiekvieną tokį pranešimą.

*5 straipsnis***Duomenų šrautai**

Rengtini statistiniai duomenys sugrupuojami prieš jų persiuntimą Komisijai (Eurostatui) pagal šiuos duomenų šrautus:

- a) mokėjimų balanso euro rodikliai;
- b) mokėjimų balanso ketvirčio statistiniai duomenys;
- c) tarptautinė prekyba paslaugomis;
- d) tiesioginių užsienio investicijų (TUI) šrautai;
- e) TUI likučiai.

Duomenų šrautai yra apibūdinti I priede.

*6 straipsnis***Ataskaitinis laikotarpis ir periodiškumas**

Valstybės narės sudaro finansinių duomenų šrautus pagal I priede nustatytą pirmąjį ataskaitinį laikotarpį ir periodiškumą.

7 straipsnis

Duomenų perdavimas

Valstybės narės perduoda Komisijai (Eurostatui) šiame reglamente nurodytus duomenis, laikydamosi nurodytų formų ir Komisijos nustatytos tvarkos pagal 11 straipsnio 2 dalyje nurodytą procedūrą.

8 straipsnis

Konfidencialių duomenų perdavimas ir apsauga jais

1. Neatsižvelgiant į Reglamento (Euratomas, EEB) Nr. 1588/90 5 straipsnio 4 dalyje nustatytas taisykles, konfidencialūs duomenys tarp Eurostato ir ECB gali būti perduodami tokiu mastu, kokiu ši informacija būtina siekiant užtikrinti mokėjimų balanso skaičių suderinamumą tarp Europos Sąjungos ir valstybių narių, priėmusių vieną bendrą valiutą, ekonominės zonos.

2. 1 dalis taikoma su sąlyga, kad ECB tinkamai atsižvelgia į principus, apibrėžtus Reglamento (EB) Nr. 322/97 10 straipsnyje, ir laikosi sąlygų, išdėstytų to paties reglamento 14 straipsnyje.

3. Apsauga konfidencialiais duomenimis tarp valstybių narių, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 322/97 13 straipsnyje, leidžiamas, kai toks apsauga būtinas siekiant užtikrinti Europos Sąjungos mokėjimų balanse pateikiamų skaičių kokybę.

Valstybės narės turi išlaikyti iš kitų valstybių narių gautų duomenų konfidencialumą.

9 straipsnis

Platinimas

Komisija (Eurostatas) platina Bendrijos parengtus statistinius duomenis, laikydamosi šio reglamento reikalavimų ir tokiu periodiškumu, panašiu į periodiškumą, nurodytą I priede.

10 straipsnis

Prisitaikymas prie ekonomikos ir technikos pakitimų

Priemonės, kurias būtina priimti atsižvelgiant į ekonominius ir techninius pakitimus, parengiamos pagal 11 straipsnio 2 dalyje nurodytą procedūrą.

Tokios priemonės yra susijusios su:

- a) apibrėžimų atnaujinimu (II priedas);
- b) duomenų pateikimo reikalavimų atnaujinimu, įskaitant galutinius pateikimo terminus bei duomenų srautų peržiūras, jų išplėtimą ir panaikinimą (I priedas).

11 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda Mokėjimų balanso komitetas (toliau – komitetas).

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomos Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsnių nuostatos, atsižvelgiant į 8 straipsnį.

Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje numatytas laikotarpis yra trys mėnesiai.

3. Komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles.

4. ECB gali dalyvauti komiteto susirinkimuose kaip stebėtojas.

12 straipsnis

Ataskaita dėl įgyvendinimo

Iki 2010 m. vasario 28 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą apie šio reglamento įgyvendinimą.

Šioje ataskaitoje ypač:

- a) užfiksuojama statistinių tyrimų kokybė;
- b) įvertinta Bendrijos, valstybių narių, statistinės informacijos teikėjų ir naudotojų gautos statistinės informacijos nauda, lyginant su jos kaina;

c) atsižvelgiant į gautus rezultatus nustatomos tobulintinos bei keistinos sritys;

13 straipsnis

Įsigaliojimas

d) persvarstoma komiteto veikla ir rekomenduojama, ar reikia iš naujo apibrėžti įgyvendinimo priemonių apimtį.

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtąją dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dienos.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre, 2005 m. sausio 12 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
J. P. BORRELL FONTELLES

Komisijos vardu
Pirmininkas
N.SCHMIT

I PRIEDAS

DUOMENŲ SRAUTAI

nurodyti 5 straipsnyje

1. Mokėjimų balanso euro rodikliai

MB EUR Euro rodikliai	Galutinis terminas: t (1) + 2 mėnesiai Periodiškumas: Ketvirčio Pirmasis ataskaitinis laikotarpis: 2006 m. pirmasis ketvirtis		
	Kreditas	Debetas	Grynosios pajamos
Einamoji sąskaita	Ne ES	Ne ES	Ne ES
Paslaugos	Ne ES	Ne ES	Ne ES

(1) t – ataskaitinis laikotarpis (metai arba ketvirtis)

2. Mokėjimų balanso ketvirčio statistiniai duomenys

MB Q Ketvirčio duomenys	Galutinis terminas: t + 3 mėnesiai Periodiškumas: Ketvirčio Pirmasis ataskaitinis laikotarpis: 2006 m. pirmasis ketvirtis		
	Kreditas	Debetas	Grynosios pajamos
I. Einamoji sąskaita	1 lygis	1 lygis	1 lygis
<i>Prekės</i>	1 lygis	1 lygis	1 lygis
<i>Paslaugos</i>	1 lygis	1 lygis	1 lygis
Transporto paslaugos	1 lygis	1 lygis	1 lygis
Turizmo ir kelionių paslaugos	1 lygis	1 lygis	1 lygis
Komunikacijų paslaugos	1 lygis	1 lygis	1 lygis
Statybos paslaugos	1 lygis	1 lygis	1 lygis
Draudimo paslaugos	1 lygis	1 lygis	1 lygis
Finansinės paslaugos	1 lygis	1 lygis	1 lygis
Kompiuterinės ir informacinės paslaugos	1 lygis	1 lygis	1 lygis
Mokėjimai už autorių teises ir licencijas	1 lygis	1 lygis	1 lygis
Kitos verslo paslaugos	1 lygis	1 lygis	1 lygis
Asmeninės, kultūrinės ir poilsio organizavimo paslaugos	1 lygis	1 lygis	1 lygis
Vyriausybinių paslaugos (kitur neįtrauktos)	1 lygis	1 lygis	1 lygis
<i>Pajamos</i>	1 lygis	1 lygis	1 lygis
Darbuotojų užmokestis	1 lygis	1 lygis	1 lygis
Investicijų pajamos			
— Tiesioginių investicijų pajamos	1 lygis	1 lygis	1 lygis
— Investicijų portfelio pajamos	Ne ES		Pasaulio
— Kitų investicijų pajamos	Ne ES	Ne ES	Ne ES
<i>Einamieji pervedimai</i>	1 lygis	1 lygis	1 lygis
Valdžios sektorius	Ne ES	Ne ES	Ne ES

MB Q Ketvirčio duomenys	Galutinis terminas: t + 3 mėnesiai Periodiškumas: Ketvirčio Pirmasis ataskaitinis laikotarpis: 2006 m. pirmasis ketvirtis		
	Kreditas	Debetas	Grynosios pajamos
Kiti sektoriai	Ne ES	Ne ES	Ne ES
II. Kapitalo sąskaita	Ne ES	Ne ES	Ne ES
III. Finansinė sąskaita	Grynasis turtas	Grynieji įsipareigojimai	Grynosios pajamos
<i>Tiesioginės investicijos</i>			1 lygis
Užsienyje			1 lygis
— Akcinis kapitalas			1 lygis
— Reinvesticijos			1 lygis
— Kitas kapitalas			1 lygis
Atskaitingoje ekonomikoje			1 lygis
— Akcinis kapitalas			1 lygis
— Reinvesticijos			1 lygis
— Kitas kapitalas			1 lygis
<i>Investicijų portfelis</i>	Ne ES	Pasaulis	
<i>Išvestinės finansinės priemonės</i>			Pasaulis
<i>Kitos investicijos</i>	Ne ES	Ne ES	Ne ES

3. Tarptautinė prekyba paslaugomis

MB TPP Tarptautinė prekyba paslaugomis	Galutinis terminas: t + 9 mėnesiai Periodiškumas: Metų Pirmasis ataskaitinis laikotarpis: 2006		
	Kreditas	Debetas	Grynosios pajamos
Iš viso paslaugų	3 lygis	3 lygis	3 lygis
Transporto paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Jūrų transporto paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Keleivių vežimas	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Krovinių vežimas	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Kita	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Oro transporto paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Keleivių vežimas	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Krovinių vežimas	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Kita	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Kitos transporto paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Keleivių vežimas	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Krovinių vežimas	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Kita	2 lygis	2 lygis	2 lygis
<i>Išplėstinė kito transporto klasifikacija</i>			
Erdvės transporto paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis

MB TPP Tarptautinė prekyba paslaugomis	Galutinis terminas: t + 9 mėnesiai Periodiškumas: Metų Pirmasis ataskaitinis laikotarpis: 2006		
	Kreditas	Debetas	Grynosios pajamos
Geležinkelių transporto paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Keleivių vežimas	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Krovinių vežimas	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Kita	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Kelių transporto paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Keleivių vežimas	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Krovinių vežimas	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Kita	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Vidaus vandenų transporto paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Keleivių vežimas	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Krovinių vežimas	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Kita	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Vamzdynų transporto ir elektros tiekimo paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Kitos pagalbinės ir papildomos transporto paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Turizmo ir kelionių paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Dalykinių kelionių paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Sezoninių ir pasienio darbuotojų išlaidos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Kita	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Asmeninių kelionių paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Su sveikatos priežiūra susijusios išlaidos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Su švietimu susijusios išlaidos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Kita	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Komunikacijų paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Pašto ir kurjerių paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Telekomunikacijų paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Statybos paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Statybos užsienyje paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Statybos nacionalinėje ekonomikoje paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Draudimo paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Gyvybės draudimo ir pensijų fondų paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Krovinių draudimo paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Kito tiesioginio draudimo paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Perdraudimo paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Pagalbinės draudimo ir pensijų fondų paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis

MB TPP Tarptautinė prekyba paslaugomis	Galutinis terminas: t + 9 mėnesiai Periodiškumas: Metų Pirmasis ataskaitinis laikotarpis: 2006		
	Kreditas	Debetas	Grynosios pajamos
Finansinės paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Kompiuterinės ir informacinės paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Kompiuterinės paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Informacinės paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Naujienų agentūrų paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Kitos informacijos teikimo paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Mokėjimai už autorių teises ir licencijas	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Mokėjimai už franšizę ir panašias teises	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Kiti mokėjimai už autorių teises ir licencijas	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Kitos verslo paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Prekybinio tarpininkavimo ir kitos su prekyba susijusios paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Prekybinio tarpininkavimo paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Kitos su prekyba susijusios paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Veiklos ilgalaikės nuomos paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Įvairios verslo, profesinės ir techninės paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Teisinės, apskaitos, vadybos konsultacijų ir ryšių su visuomene paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Teisinės paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Apskaitos, audito, buhalterinės apskaitos ir mokesčių konsultacijų paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Verslo ir vadybos konsultacijų bei ryšių su visuomene paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Reklamos, rinkos tyrimų ir viešosios nuomonės apklausos paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Mokslinių tyrimų ir plėtros paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Architektūros, inžinerijos ir kitos techninės veiklos paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Žemės ūkio, kasybos ir pirminio apdirbimo paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Atliekų tvarkymo ir nukenksminimo paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Žemės ūkio, kasybos ir kitos pirminio apdirbimo paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Kitos verslo paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Paslaugos tarp susijusių įmonių (kitur neįtrauktos)	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Asmeninės, kultūrinės ir poilsio organizavimo paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Garso ir vaizdo bei susijusios paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis

MB TPP Tarptautinė prekyba paslaugomis	Galutinis terminas: t + 9 mėnesiai Periodiškumas: Metų Pirmasis ataskaitinis laikotarpis: 2006		
	Kreditas	Debetas	Grynosios pajamos
Kitos asmeninės, kultūrinės ir poilsio organizavimo paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Švietimo paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Sveikatos priežiūros paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
— Kita	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Vyriausybines paslaugas (kitur neįtrauktos)	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Ambasadų ir konsulatų paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Karinių dalinių bei įstaigų paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Kitos vyriausybines paslaugos	2 lygis	2 lygis	2 lygis
Papildomos eilutės			
Garso ir vaizdo paslaugų sandoriai	1 lygis	1 lygis	1 lygis
Pašto paslaugos	1 lygis	1 lygis	1 lygis
Kurjerių paslaugos	1 lygis	1 lygis	1 lygis

4. Tiesioginių užsienio investicijų (TUI) srutai

MB TUI Tiesioginių investicijų srutai (*)	Galutinis terminas: t + 9 mėnesiai Periodiškumas: Metų Pirmasis ataskaitinis laikotarpis: 2006			
A	Geografinė klasifikacija Rodiklio pavadinimas	Duomenų tipas	Geografinė klasifikacija	Veiklos klasifikacija
	<i>Tiesioginės investicijos užsienyje</i>			
510	Akcinis kapitalas	Grynosios. pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
525	Reinvesticijos	Grynosios. pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
530	Kitas kapitalas	Grynosios. pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
505	Tiesioginės investicijos užsienyje: Iš viso <i>Tiesioginės investicijos atskaitingoje ekonomikoje</i>	Grynosios. pajamos	3 lygis	Nereikalaujama
560	Akcinis kapitalas	Grynosios. pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
575	Reinvesticijos	Grynosios. pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
580	Kitas kapitalas	Grynosios. pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
555	Tiesioginės investicijos atskaitingoje ekonomikoje: Iš viso <i>Tiesioginių investicijų pajamos</i>	Grynosios. pajamos	3 lygis	Nereikalaujama
332	Akcinio kapitalo pajamos (dividendai)	Kreditas, debetas, grynosios. pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
333	Reinvesticijos ir nepaskirstytas filialų pelnas	Kreditas, debetas, grynosios. pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
334	Pajamos iš paskolų (palūkanos)	Kreditas, debetas, grynosios. pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
330	Tiesioginių investicijų pajamos: Iš viso	Kreditas, debetas, grynosios. pajamos	3 lygis	Nereikalaujama

(*) Tik geografinė klasifikacija

MB TUI Tiesioginių investicijų srantai		Galutinis terminas: t + 21 mėnesiai Periodiškumas: Metų Pirmasis ataskaitinis laikotarpis: 2006		
A	Geografinė klasifikacija Rodiklio pavadinimas <i>Tiesioginės investicijos užsienyje</i>	Duomenų tipas	Geografinė klasifikacija	Veiklos klasifikacija
510	Akcinis kapitalas	Grynosios pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
525	Reinvesticijos	Grynosios pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
530	Kitas kapitalas	Grynosios pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
505	Tiesioginės investicijos užsienyje: Iš viso <i>Tiesioginės investicijos atskaitingoje ekonomikoje</i>	Grynosios pajamos	3 lygis	Nereikalaujama
560	Akcinis kapitalas	Grynosios pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
575	Reinvesticijos	Grynosios pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
580	Kitas kapitalas	Grynosios pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
555	Tiesioginės investicijos atskaitingoje ekonomikoje <i>Tiesioginių investicijų pajamos</i>	Grynosios pajamos	3 lygis	Nereikalaujama
332	Akcinio kapitalo pajamos (dividendai)	Kreditas, debetas, grynosios. pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
333	Reinvesticijos ir nepaskirstytas filialų pelnas	Kreditas, debetas, grynosios. pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
334	Pajamos iš paskolų (palūkanos)	Kreditas, debetas, grynosios. pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
330	Tiesioginių investicijų pajamos: Iš viso	Kreditas, debetas, grynosios. pajamos	3 lygis	Nereikalaujama
B	Veiklos klasifikacija Rodiklio pavadinimas	Duomenų tipas	Geografinė klasifikacija	Veiklos klasifikacija
505	<i>Tiesioginės investicijos užsienyje: Iš viso</i>	Grynosios pajamos	1 lygis	2 lygis
		Grynosios pajamos	2 lygis	1 lygis
555	<i>Tiesioginės investicijos atskaitingoje ekonomikoje: Iš viso</i>	Grynosios pajamos	1 lygis	2 lygis
		Grynosios pajamos	2 lygis	1 lygis
330	<i>Tiesioginių investicijų pajamos: Iš viso</i>	Kreditas, debetas, grynosios- pajamos	1 lygis	2 lygis
		Kreditas, debetas, grynosios- pajamos	2 lygis	1 lygis

5. Tiesioginių užsienio investicijų (TUI) likučiai

MB LIK Tiesioginių investicijų likučiai (*) (1)		Galutinis terminas: t+ 9 mėnesiai Periodiškumas: Metų Pirmasis ataskaitinis laikotarpis: 2006		
A	Geografinė klasifikacija Rodiklio pavadinimas	Duomenų tipas	Geografinė klasifikacija	Veiklos klasifikacija
	<i>Tiesioginių investicijų turtas</i>			
506	Akcinis kapitalas ir reinvesticijos	Pozicijos grynosios pajamos	1 lygis	Nereikalaujama
530	Kitas kapitalas	Pozicijos grynosios pajamos	1 lygis	Nereikalaujama
505	Tiesioginės investicijos užsienyje: Iš viso grynasis turtas	Pozicijos grynosios pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
	<i>Tiesioginių investicijų įsipareigojimai</i>			
556	Akcinis kapitalas ir reinvesticijos	Pozicijos grynosios pajamos	1 lygis	Nereikalaujama
580	Kitas kapitalas	Pozicijos grynosios pajamos	1 lygis	Nereikalaujama
555	Tiesioginės investicijos atskaitingoje ekonomikoje: Iš viso gryniesi įsipareigojimai	Pozicijos grynosios pajamos	2 lygis	Nereikalaujama

(*) Tik geografinė klasifikacija

(1) 2005 12 31 TUI likučių duomenys bus persiųsti 2007 m. rugsėjo mėn., vadovaujantis dabartiniu džentelmenišku susitarimu.

MB LIK Tiesioginių investicijų likučiai (1)		Galutinis terminas: t + 21 mėnuo Periodiškumas: Metų Pirmasis ataskaitinis laikotarpis: 2006		
A	Geografinė klasifikacija Rodiklio pavadinimas	Duomenų tipas	Geografinė klasifikacija	Veiklos klasifikacija
	<i>Tiesioginių investicijų turtas</i>			
506	Akcinis kapitalas ir reinvesticijos	Pozicijos grynosios pajamos	2 lygis	Nereikalaujama
530	Kitas kapitalas	Pozicijos grynosios pajamo	2 lygis	Nereikalaujama
505	Tiesioginės investicijos užsienyje: Iš viso grynasis turtas	Pozicijos grynosios pajamo	3 lygis	Nereikalaujama
	<i>Tiesioginių investicijų įsipareigojimai</i>			
556	Akcinis kapitalas ir reinvesticijos	Pozicijos grynosios pajamo	2 lygis	Nereikalaujama
580	Kitas kapitalas	Pozicijos grynosios pajamo	2 lygis	Nereikalaujama
555	Tiesioginės investicijos atskaitingoje ekonomikoje.: Iš viso gryniesi įsipareigojimai	Pozicijos grynosios pajamo	3 lygis	Nereikalaujama
B	Veiklos klasifikacija Rodiklio pavadinimas	Duomenų tipas	Geografinė klasifikacija	Veiklos klasifikacija
505	Tiesioginės investicijos užsienyje: Iš viso grynasis turtas	Pozicijos grynosios pajamos	1 lygis 2 lygis	2 lygis 1 lygis
555	Tiesioginės investicijos atskaitingoje ekonomikoje: Iš viso gryniesi įsipareigojimai	Pozicijos grynosios pajamos	1 lygis 2 lygis	2 lygis 1 lygis

(1) Peržiūrėti 2005 12 31 TUI likučių duomenys bus persiųsti 2008 m. rugsėjo mėn. pagal šį reglamentą.

6. Geografinės klasifikacijos lygiai

1 lygis		2 lygis	
A1	Pasaulis (visi ūkio vienetai)	A1	Pasaulis (visi ūkio vienetai)
D3	ES-25 (Intra-ES 25)	D3	ES-25 (Intra-ES-25)
U4	Ne euro zona	U4	Ne euro zona
4A	Europos Sąjungos institucijos	4A	Europos Sąjungos institucijos
D5	Ne ES-25	D5	Ne ES-25
		IS	Islandija
		LI	Lichtenšteinas
		NO	Norvegija
CH	Šveicarija	CH	Šveicarija
		BG	Bulgarija
		HR	Kroatija
		RO	Rumunija
		RU	Rusijos Federacija
		TR	Turkija
		EG	Egiptas
		MA	Marokas
		NG	Nigerija
		ZA	Pietų Afrika
CA	Kanada	CA	Kanada
US	Jungtinės Amerikos Valstijos	US	Jungtinės Amerikos Valstijos
		MX	Meksika
		AR	Argentina
		BR	Brazilija
		CL	Čilė
		UY	Urugvajus
		VE	Venesuela
		IL	Izraelis
		CN	Kinija
		HK	Honkongas
		IN	Indija
		ID	Indonezija
JP	Japonija	JP	Japonija
		KR	Pietų Korėja
		MY	Malaizija
		PH	Filipinai
		SG	Singapūras
		TW	Taivanas
		TH	Tailandas
		AU	Australija
		NZ	Naujoji Zelandija
Z8	Ne ES-25 nepaskirstyta	Z8	Ne ES-25 nepaskirstyta
C4	Ofšoriniai finansiniai centrai ⁽¹⁾	C4	Ofšoriniai finansiniai centrai

⁽¹⁾ Tik TUI atveju.

3 lygis

7Z	Tarptautinės organizacijos, išskyrus Europos Sąjungos institucijas	CK	Kuko salos	GS	Pietų Džordžija ir Pietų Sendvičo salos
AD	Andora	CL	Čilė	GT	Gvatemala
AE	Jungtiniai Arabų Emyratai	CM	Kamerūnas	GU	Guamas
AF	Afganistanas	CN	Kinija	GW	Gvinėja-Bisau
AG	Antigva ir Barbuda	CO	Kolumbija	GY	Gajana
AI	Anglija	CR	Kosta Rika	HK	Honkongas
AL	Albanija	CS	Serbija ir Juodkalnija	HM	Herdo sala ir Makdonaldo salos
AM	Armėnija	CU	Kuba	HN	Hondūras
AN	Nyderlandų Antilų salos	CV	Žaliasis Kyšulys	HR	Kroatija
AO	Angola	CX	Kalėdų sala	HT	Haitis
AQ	Antarktida	CY	Kipras	HU	Vengrija
AR	Argentina	CZ	Čekijos Respublika	ID	Indonezija
AS	Amerikos Samoa	DE	Vokietija	IE	Airija
AT	Austrija	DJ	Džibutis	IL	Izraelis
AU	Australija	DK	Danija	IM	Meno sala (nėra oficialaus ISO 3166-1 šalies kodo, išimties tvarka rezervuoti kodo elementai)
AW	Aruba	DM	Dominika	IN	Indija
AZ	Azerbaidžanas	DO	Dominikos Respublika	IO	Britų Indijos vandenyno teritorijos
BA	Bosnija ir Hercegovina	DZ	Alžyras	IQ	Irakas
BB	Barbadosas	EC	Ekvadoras	IR	Irano Islamo Respublika
BD	Bangladešas	EE	Estija	IS	Islandija
BE	Belgija	EG	Egiptas	IT	Italija
BF	Burkina Faso	ER	Eritrėja	JE	Džersis (nėra oficialaus ISO 3166-1 šalies kodo, išimties tvarka rezervuoti kodo elementai)
BG	Bulgarija	ES	Ispanija	JM	Jamaika
BH	Bahreinas	ET	Etiopija	JO	Jordanija
BI	Burundis	FI	Suomija	JP	Japonija
BJ	Beninas	FJ	Fidžis	KE	Kenija
BM	Bermudai	FK	Falklando salos (Malvinai)	KG	Kirgizija
BN	Brunėjaus Darusalamas	FM	Mikronezija, Federacinė Valstybė	KH	Kambodža
BO	Bolivija	FO	Farerų salos	KI	Kiribatis
BR	Brazilija	FR	Prancūzija	KM	Komorai
BS	Bahamų salos	GA	Gabonas	KN	Sent Kitsas ir Nevis
BT	Butanas	GB	Jungtinė Karalystė	KP	Korėja, Šiaurės Korėjos Liaudies Demokratinė Respublika
BV	Buvė sala	GD	Grenada	KR	Korėja, Pietų Korėjos Respublika
BW	Botsvana	GE	Gruzija	KW	Kuveitas
BY	Baltarusija	GG	Gernsis (nėra oficialaus ISO 3166-1 šalies kodo, išimties tvarka rezervuoti kodo elementai)	KY	Kaimanų salos
BZ	Belizas	GH	Gana	KZ	Kazachija
CA	Kanada	GI	Gibraltaras		
CC	Kokosų (Kylingo) salos	GL	Grenlandija		
CD	Kongo Demokratinė Respublika	GM	Gambija		
CF	Centrinės Afrikos Respublika	GN	Gvinėja		
CG	Kongas	GQ	Pusiaujo Gvinėja		
CH	Šveicarija	GR	Graikija		
CI	Dramblio Kaulo Krantas				

3 lygis

LA	Laoso Liaudies Demokratinė Respublika	NO	Norvegija	SY	Sirijos Arabų Respublika
LB	Libanas	NP	Nepalas	SZ	Svazilandas
LC	Sent Lusija	NR	Nauru	TC	Terkso ir Kaikoso salos
LI	Lichtenšteinas	NU	Niujė	TD	Čadas
LK	Šri Lanka	NZ	Naujoji Zelandija	TG	Togas
LR	Liberija	OM	Omanas	TH	Tailandas
LS	Lesotas	PA	Panama	TJ	Tadžikija
LT	Lietuva	PE	Peru	TK	Tokelau
LU	Liuksemburgas	PF	Prancūzų Polinezija	TL	Timor Leste
LV	Latvija	PG	Papua Naujoji Gvinėja	TM	Turkmėnija
LY	Libija	PH	Filipinai	TN	Tunisas
MA	Marokas	PK	Pakistanas	TO	Tonga
MD	Moldovos Respublika	PL	Lenkija	TR	Turkija
MG	Madagaskaras	PN	Pitkernas	TT	Trinidadas ir Tobagas
MH	Maršalo salos	PR	Puerto Rikas	TV	Tuvalu
MK ⁽¹⁾	Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija	PS	Okupuota Palestinos teritorija	TW	Taivanas, Kinijos Provincija
ML	Malis	PT	Portugalija	TZ	Tanzanijos Jungtinė Respublika
MM	Mianmaras	PW	Palau	UA	Ukraina
MN	Mongolija	PY	Paragvajus	UG	Uganda
MO	Makao	QA	Kataras	UM	Jungtinių Valstijų Mažosios Užjūrio Teritorijos
MP	Šiaurės Marianų salos	RO	Rumunija	US	Jungtinės Valstijos
MQ	Martinika	RU	Rusijos Federacija	UY	Urugvajus
MR	Mauritanija	RW	Ruanda	UZ	Uzbekija
MS	Montseratas	SA	Saudo Arabija	VA	Šventasis Sostas (Vatikano Miesto Valstybė)
MT	Malta	SB	Saliamono salos	VC	Sent Vinsentas ir Grenadinai
MU	Mauricijus	SC	Seišelių salos	VE	Venesuela
MV	Maldyvai	SD	Sudanas	VG	Britų Virdžinijos salos
MW	Malavis	SE	Švedija	VI	JAV Virdžinijos salos
MX	Meksika	SG	Singapūras	VN	Vietnamas
MY	Malaizija	SH	Šv. Elenos sala	VU	Vanuatu
MZ	Mozambikas	SI	Slovėnija	WF	Volis ir Futūna
NA	Namibija	SK	Slovakija	WS	Samoa
NC	Naujoji Kaledonija	SL	Siera Leonė	YE	Jemenas
NE	Nigeris	SM	San Marinas	YT	Majotė
NF	Norfolko sala	SN	Senegalas	ZA	Pietų Afrikos Respublika
NG	Nigerija	SO	Somalis	ZM	Zambija
NI	Nikaragva	SR	Surinamas	ZW	Zimbabvė
NL	Nyderlandai	ST	San Tomė ir Prinsipė		
		SV	Salvadoras		

(¹) Laikinas kodas, neturėsiantis įtakos galutiniam šalies pavadinimui, kuris bus priskirtas po šiuo metu Jungtinėse Tautose vykstančių derybų.

7. Veiklos klasifikavimo lygiai

1 Lygis	2 Lygis	NACE 1 red.
	ŽEMĖS ŪKIS, ŽVEJYBA IR ŽUVININKYSTĖ	Skyr A, B
KASYBA IR KARJERŲ EKSPLOATAVIMAS	KASYBA IR KARJERŲ EKSPLOATAVIMAS	Skyr C
	Iš jų:	
	Naftos ir dujų gavyba	Sekt 11
GAMYBA	GAMYBA	Skyr D
	Maisto produktų ir gėrimų gamyba	Poskyris DA
	Tekstilės pramonė ir aprangos gaminių gamyba	Poskyris DB
	Medienos ruošyba, leidyba ir spausdinimas	Poskyriai DD ir DE
	IŠ VISO tekstilės pramonė ir medienos ruošyba	
	Kokso, rafinuotų naftos produktų ir branduolinio kuro gamyba	Sekt 23
	Chemikalų ir chemijos pramonės gaminių gamyba	Sekt 24
	Gumos ir plastiko gaminių gamyba	Sekt 25
Naftos, chemijos, gumos ir plastiko gaminių gamyba	IŠ VISO naftos, chemijos, gumos ir plastiko gaminių gamyba	
	Metalo gaminiai, išskyrus mašinas ir įrenginius	Poskyris DJ
	Mechaninių gaminių gamyba	Sekt 29
	IŠ VISO metalo ir mechaninių gaminių gamyba	
	Įstaigos įrangos ir kompiuterių gamyba	Sekt 30
	Radio, televizijos ir ryšių įrangos bei aparatūros gamyba	Sekt 32
Įstaigos įrangos, kompiuterių, RTV, ryšių įrangos gamyba	IŠ VISO įrangos, kompiuterių, RTV, ryšių įrangos bei aparatūros gamyba	
	Variklinių transporto priemonių gamyba	Sekt 34
	Kita transporto įranga (priekabų ir puspriekabių gamyba)	Sekt 35
Transporto priemonių ir transp. priemonių įrangos gamyba	IŠ VISO transporto priemonių ir kitos transporto įrangos gamyba	
	Gamyba (kitur neįtraukta)	
ELEKTROS, DUJŲ IR VANDENS TIEKIMAS	ELEKTROS, DUJŲ IR VANDENS TIEKIMAS	Skyr E
STATYBA	STATYBA	Skyr F
IŠ VISO PASLAUGŲ	IŠ VISO PASLAUGŲ	
PARDAVIMAI, TECH. PRIEŽIŪRA IR REMONTAS	PARDAVIMAI, TECHNINĖ PRIEŽIŪRA IR REMONTAS	Skyr G
	Variklinių transporto priemonių ir motociklų pardavimas, techninė priežiūra bei remontas; automobilių degalų mažmeninė prekyba	Sekt 50
	Didmeninė ir komisinė prekyba, išskyrus varikl. transp. priemonių ir motociklų prekybą	Sekt 51
	Mažmeninė prekyba, išskyrus variklinių transporto priemonių ir motociklų prekybą; asmeninių bei namų ūkio reikmenų priežiūra ir remontas	Sekt 52

1 Lygis	2 Lygis	
		NACE 1 red.
VIEŠBUČIAI IR RESTORANAI	VIEŠBUČIAI IR RESTORANAI	Skyr H
TRANSPORTAS, SANDĖLIAVIMAS IR RYŠIŲ PASLAUGOS	TRANSPORTAS, SANDĖLIAVIMAS IR RYŠIŲ PASLAUGOS	Skyr I
	Transportas ir sandėliavimas	Sekt 60, 61, 62, 63
	Sausumos transportas; transportavimas vamzdiniais	Sekt 60
	Vandens transportas	Sekt 61
	Oro transportas	Sekt 62
	Papildomos ir pagalbinės transporto paslaugos; kelionių agentūrų paslaugos	Sekt 63
	Pašto ir telekomunikacijų paslaugos	Sekt 64
	Pašto ir kurjerių paslaugos	Grupė 641
	Telekomunikacijų paslaugos	Grupė 642
FINANSINIS TARPININKAVIMAS	FINANSINIS TARPININKAVIMAS	Skyr J
	Finansinis tarpininkavimas, išskyrus draudimą ir pensijų lėšų kaupimo paslaugas	Sekt 65
	Draudimas ir pensijų lėšų kaupimo paslaugos, išskyrus privalomąjį socialinį draudimą	Sekt 66
	Pagalbinės finansinio tarpininkavimo paslaugos	Sekt 67
	NEKILNOJAMOJO TURTO OPERACIJŲ PASLAUGOS	Skyr K, Sekt 70
	MAŠINŲ BEI ĮRENGINIŲ BE OPERATORIAUS IR ASMENINIŲ BE NAMŲ ŪKIO REIKMENŲ NUOMOS PASLAUGOS	Skyr K, Sekt 71
KOMPIUTERIAI IR SU JAIS SUSI- JUSI VEIKLA	KOMPIUTERIAI IR SU JAIS SUSIJUSI VEIKLA	Skyr K, Sekt 72
MOKSLINIAI TYRIMAI IR PLĖTRA	MOKSLINIAI TYRIMAI IR PLĖTRA	Skyr K, Sekt 73
KITA VERSLO VEIKLA	KITA VERSLO VEIKLA	Skyr K, Sekt 74
	Teisinė, apskaitos, rinkos tyrimų, konsultacinė veikla	Grupė 741
	Teisinė veikla	Klasė 7411
	Apskaitos, buhalterinės apskaitos ir audito, mokesčių konsultacijų veikla	Klasė 7412
	Rinkos tyrimų ir viešosios nuomonės apklausos veikla	Klasė 7413
	Verslo ir vadybos konsultacinė veikla	Klasė 7414, 7415
	Architektūros, inžinerijos ir kita techninė veikla	Grupė 742
	Reklama	Grupė 744
	Verslo veikla (kitur neįtraukta)	Grupė 743, 745, 746, 747, 748

1 Lygis	2 Lygis	
		NACE 1 red.
POILSIO ORGANIZAVIMO, KULTŪRINĖ IR SPORTO VEIKLA	ŠVIETIMAS	Skyr M
	SVEIKATOS PRIEŽIŪRA IR SOCIALINIS DARBAS	Skyr N
	NUOTĖKŲ IR ATLIEKŲ ŠALINIMO VEIKLA	Skyr O, Sekt 90
	KITUR NEĮTRAUKTA VEIKLA, SUSIJUSI SU NARYSTE ORGANIZACI- JOSE	Skyr O, Sekt 91
	POILSIO ORGANIZAVIMO, KULTŪRINĖ IR SPORTO VEIKLA	Skyr O, Sekt 92
	Filmų, radijo, televizijos ir kita pramoginė veikla	Grupė 921, 922, 923
	Naujienų agentūrų veikla	Grupė 924
	Bibliotekų, archyvų, muziejų ir kita kultūrinė veikla	Grupė 925
	Sporto ir kita poilsio organizavimo veikla	Grupė 926, 927
	KITA PASLAUGŲ TEIKIMO VEIKLA	Skyr O, Sekt 93
Neišskirstyta		

II PRIEDAS

APIBRĖŽIMAI

nurodyti 10 straipsnyje

PREKĖS (kodas 100)

Prekės, įtrauktos į Mokėjimų balanso einamąją sąskaitą, apima kilnojamąjį turtą, kurio nuosavybės teisės perduodamos (tarp rezidentų ir nerezidentų). Šios prekės vertintinos rinkos verte f.o.b. pagrindu. Nuosavybės teisių perdavimo taisyklės (šių gaminių sandoriai fiksuojami apskaitant prekes) išimtys taikomos: prekėms pagal finansinę nuomą, prekėms, perduodamoms tarp motininės įmonės ir jos filialo ir kai kurioms perdirbti skirtoms prekėms. Prekybos Europos Sąjungoje prekėmis atveju: partnerystės šalis turi būti apibrėžiama pagal paskirties valstybės principą. Įtraukiama: bendroji prekyba, prekyba perdirbti skirtomis prekėmis, atsarginėmis dalimis, prekėmis, tiekiamomis į uostus konteineriais, ir nepiniginiam auksui.

PASLAUGOS (kodas 200)**Transporto paslaugos (kodas 205)**

Apima visas transporto paslaugas, teikiamas vienos ekonomikos rezidentų kitos ekonomikos rezidentams, įskaitant keleivių vežimą, prekių gabenimą (krovinių vežimą), (užsakomąją) transporto priemonės nuomą su vairuotoju (įgula) ir papildomas bei pagalbines paslaugas.

Jūrų transporto paslaugos (kodas 206)

Apima visas jūrų transporto paslaugas. Išskiriama tolesnė klasifikacija: Keleivinio jūrų transporto paslaugos (kodas 207), Krovininio jūrų transporto paslaugos (kodas 208) ir Kitos jūrų transporto paslaugos (kodas 209).

Oro transporto paslaugos (kodas 210)

Apima visas teikiamas oro transporto paslaugas. Išskiriama tolesnė klasifikacija: Keleivinio oro transporto paslaugos (kodas 211), Krovininio oro transporto paslaugos (kodas 212) ir Kitos oro transporto paslaugos (kodas 213).

Kitos transporto paslaugos (kodas 214)

Apima visas ne jūros ir ne oro transporto paslaugas. Išskiriama tolesnė klasifikacija: Kitos keleivinio transporto paslaugos (kodas 215), Kitos krovininio transporto paslaugos (kodas 216) ir Kitos kito transporto paslaugos (kodas 217).

Reikalinga tokia išplėstinė Kitų transporto paslaugų (kodas 214) klasifikacija:

Erdvės transporto paslaugos (kodas 218)

Apima satelitinių palydovų paleidimą, prekybos įmonių vykdomą pagal satelitinių antenų savininkų (pvz., telekomunikacijų įmonių) užsakymą, ir kitą kosminės įrangos operatorių veiklą, kaip kad prekių arba žmonių, dalyvaujančių moksliniuose tyrimuose, pervežimą. Taip pat įtraukiamos kosminio keleivinio transporto paslaugos ir vienos ekonomikos apmokėjimai už jų rezidentų priėmimą į kitos ekonomikos kosmines transporto priemones.

Geležinkelių transporto paslaugos (kodas 219)

Apima geležinkelio transporto paslaugas. Reikalinga tolesnė Keleivinių geležinkelių transporto paslaugų (kodas 220), Krovinių geležinkelio transporto paslaugų (kodas 221) ir Kitų geležinkelio transporto paslaugų (kodas 222) klasifikacija.

Kelių transporto paslaugos (kodas 223)

Apima transporto paslaugų teikimą sunkvežimiais, savivarčiais, autobusais ir turistiniais tarp miestiniais autobusais. Reikalinga tolesnė Keleivinių kelių transporto paslaugų (kodas 224), Krovinių kelių transporto paslaugų (kodas 225) ir Kitų kelių transporto paslaugų (kodas 226) klasifikacija.

Vidaus vandenų transporto paslaugos (kodas 227)

Susijusios su tarptautiniu gabenimu upėmis, kanalais ir ežerais. Įtraukiami vienos šalies vidaus ir bendrai naudojami keleto šalių vandens keliai. Reikalinga tolesnė Keleivinių vidaus vandenų transporto paslaugų (kodas 228), Krovinių vidaus vandenų transporto paslaugų (kodas 229) ir Kitų vidaus vandenų transporto paslaugų (kodas 230) klasifikacija.

Vamzdynų transporto ir elektros tiekimo paslaugos (kodas 231)

Apima tarptautinio prekių gabenimo vamzdynais paslaugas. Taip pat įtraukiami apmokėjimai už elektros tiekimą, kai jis atskirtas nuo gamybos ir platinimo proceso. Pati elektros tiekimo paslauga neįtraukiama, kaip ir kitų vamzdynais teikiamų paslaugų, pvz., naftos ir jos produktų, vandens ir kitų prekių tiekimas. Taip pat neįtraukiamos elektros, vandens, dujų ir kitų naftos produktų (įtrauktų į Kitas verslo paslaugas (kodas 284)) paskirstymo paslaugos.

Kitos pagalbinės ir papildomos transporto paslaugos (kodas 232)

Kitos pagalbinės ir papildomos transporto paslaugos apima visas transporto paslaugas, kurios negali būti priskirtos prie jokių anksčiau išvardytų transporto paslaugų.

Turizmo ir kelionių paslaugos (kodas 236)

Kelionių paslaugos pirmiausia apima iš aplankytos šalies ekonomikos keliautojų įsigytas prekes ir paslaugas vizitų į tos ekonomikos šalį metu per mažiau nei vienerius metus. Prekės ir paslaugos yra keliautojo ar jo vardu perkamos arba jam suteikiamos be *quid pro quo* (tai yra, įteikiamos kaip dovanos), ir keliautojas gali jomis naudotis arba jas perleisti. Neįtraukiamas keleivių vežimas jų lankomos kitos ekonomikos šalies teritorijoje, kai tokias transporto paslaugas teikia tos lankomos ekonomikos šalies vežėjai nerezidentai, taip pat tarptautinis keleivių vežimas; abu šie atvejai įtraukti į keleivių vežimo paslaugas transporto paslaugų sąskaitoje. Taip pat neįtraukiamos keleivio pirktos ir perparduoti keleivio šalies ekonomikoje arba kurioje nors kitoje ekonomikoje skirtos prekės. Turizmas ir kelionės skirstomos į du pogrupius: Dalykinių kelionių paslaugos (kodas 237) ir Asmeninių kelionių paslaugos (kodas 240).

Dalykinių kelionių paslaugos (kodas 237)

Dalykinių kelionių paslaugos apima keleivių įsigyjamas prekes ir paslaugas. Taip pat įtraukiamos sezoninių, pasienio ir kitų darbuotojų, kurie yra nerezidentai toje ekonomikoje, kurios šalyje dirba ir kurių darbdavys yra tos ekonomikos rezidentas, įsigyjamos asmeninio naudojimo prekės ir paslaugos. Dalykinės kelionės savo ruožtu skirstomos į Sezoninių ir pasienio darbuotojų išlaidas (kodas 238) ir Kitas dalykinių kelionių išlaidas (kodas 239).

Sezoninių ir pasienio darbuotojų išlaidos (kodas 238)

Apima sezoninių, pasienio ir kitų darbuotojų, kurie yra nerezidentai toje ekonomikoje, kurios šalyje dirba ir kurių darbdavys yra tos ekonomikos rezidentas, išigijamas asmeninio naudojimo prekes ir paslaugas.

Kitos dalykinių kelionių išlaidos (kodas 239)

Apima visas Dalykinių kelionių paslaugas (kodas 237), kurios neįtrauktos į Sezoninių ir pasienio darbuotojų išlaidas (kodas 238).

Asmeninių kelionių paslaugos (kodas 240)

Asmeninių kelionių paslaugos apima prekes ir paslaugas, išgytas keliautojų, vykstančių į užsienį kitais negu darbo reikalais, pvz., atostogų, dalyvavimo laisvalaikio organizavimo ar kultūrinėje veikloje, susitikimų su draugais ir giminėmis, maldininkų kelionių, švietimo ir su sveikatos priežiūra susijusiais tikslais. Asmeninių kelionių paslaugos (kodas 240) dalijamos į tris pogrupius: Su sveikatos priežiūra susijusios išlaidos (kodas 241), Su švietimu susijusios išlaidos (kodas 242) ir Kitos asmeninių kelionių išlaidos (kodas 243).

Su sveikatos priežiūra susijusios išlaidos (kodas 241)

Apibrėžiamos kaip keliaujančių gydytis bendros išlaidos.

Su švietimu susijusios išlaidos (kodas 242)

Apibrėžiamos kaip visos bendros studentų išlaidos.

Kitos asmeninių kelionių paslaugos (kodas 243)

Apima visas Asmeninių kelionių paslaugų (kodas 240) išlaidas, neįtrauktas į Su sveikatos priežiūra susijusias išlaidas (kodas 241) arba Su švietimu susijusias išlaidas (kodas 242).

Kitos paslaugos (kodas 981)

Visos Paslaugos (kodas 200), neįtrauktos į Transporto paslaugas (kodas 205) arba Turizmo ir kelionių paslaugas (kodas 236).

Komunikacijų paslaugos (kodas 245)

Apima Pašto ir kurjerių paslaugas (kodas 246) ir Telekomunikacijų paslaugas (kodas 247).

Pašto ir kurjerių paslaugos (kodas 246)

Apima Pašto paslaugas (kodas 958) ir Kurjerių paslaugas (kodas 959).

Pašto paslaugos (kodas 958)

Apima *poste restante* (iki pareikalavimo) paslaugas, telegramų siuntimo paslaugas ir pašto skyriuose teikiamas paslaugas, tokias kaip pašto ženklų pardavimas, piniginiai pervedimai ir t. t. Dažnai, bet ne išimtinai pašto paslaugas teikia nacionalinės pašto įstaigų. Pašto paslaugos teikiamos ir tarptautinių susitarimų pagrindu, todėl srautai tarp skirtingų ekonomikų operatorių turi būti apskaitomi bruto vertėmis.

Kurjerių paslaugos (kodas 959)

Kurjerių paslaugos apima skubiausius pristatymus arba pristatymus „nuo durų iki durų“. Teikdami paslaugas, kurjeriai gali naudotis nuosavomis, asmeniškai pasidalijamomis arba visuomeninėmis transporto priemonėmis. Įtraukiamos ir skubaus pristatymo paslaugos, kurios gali apimti, pavyzdžiui, atsiėmimą pagal pareikalavimą arba pristatymą tam tikru laiku.

Telekomunikacijų paslaugos (kodas 247)

Apima garso, vaizdo ir kitų informacijos rūšių perdavimą telefonu, telegrama, teleksu, radiju ir televizijos kabeliais, transliavimą, perdavimą satelito antenomis, elektroniniu paštu, faksimile ir pan., įskaitant tinklo paslaugas, telekonferencijų ir papildomas paslaugas. Į šių paslaugų kainą neįtraukiama pačios perduodamos informacijos vertė. Taip pat įtraukiamos mobiliųjų telefonų, interneto ir tiesioginės prieigos paslaugos, įskaitant suteikiamą prieigą prie interneto.

Statybos paslaugos (kodas 249)

Apima Statybos užsienyje paslaugas (kodas 250) ir Statybos nacionalinėje ekonomikoje paslaugas (kodas 251).

Statybos užsienyje paslaugos (kodas 250)

Apima nacionalinės ekonomikos įmonių rezidenčių teikiamas statybos paslaugas nerezidentams (kreditas) ir prekes bei paslaugas, kurias statybos įmonės perka iš šalies šeimininkės ekonomikos (debetas).

Statybos nacionalinėje ekonomikoje paslaugos (kodas 251)

Apima statybos paslaugas, kurias nacionalinės ekonomikos rezidentams teikia nerezidentų statybos įmonės (debetas), ir prekes bei paslaugas, kurias nerezidentų įmonės perka nacionalinėje ekonomikoje (kreditas).

Draudimo paslaugos (kodas 253)

Apima įvairių rūšių draudimo paslaugas, kurias nerezidentams teikia rezidentų draudimo įmonės ir atvirkščiai. Šios paslaugos įvertinamos arba įkainojamos labiau atsižvelgiant į paslaugos mokesčius, įskaičiuotus į bendrą draudimo įmoką, nei į bendras draudimo įmokas. Apima Gyvybės draudimo ir pensijų fondų paslaugas (kodas 254), Krovinių draudimo paslaugas (kodas 255), Kito tiesioginio draudimo paslaugas (kodas 256), Perdraudimo paslaugas (kodas 257) ir Pagalbinės draudimo ir pensijų fondų paslaugas (kodas 258).

Gyvybės draudimo ir pensijų fondų paslaugos (kodas 254)

Asmenys, turintys gyvybės draudimo polisus, ir nepelningus, ir nepelningus, teikia draudikui reguliarias įmokas (gali būti tik vienkartinė įmoka), už kurias draudikas garantuoja sumokėti poliso turėtojui sutartą minimalią sumą arba anuitetą nustatytą datą arba poliso turėtojo mirties atveju, jeigu tai atsitinka anksčiau. Draudimas iki gyvos galvos, kai išmokos mokamos tik mirties atveju ir jokiomis kitomis aplinkybėmis, yra tiesioginio draudimo forma, todėl į šią sąskaitą neįtraukiamas, o įtraukiamas į Kito tiesioginio draudimo paslaugas (kodas 256).

Pensijų lėšų kaupimo fondai yra atskiri fondai, įsteigti tam, kad konkrečioms darbuotojų, išėjusių į pensiją (atsargą), grupėms būtų teikiamos lėšos. Jie kuriami ir valdomi privačių arba visuomeninių darbdavių arba jungtinių darbuotojų ir jų darbdavių pastangomis. Jie finansuojami iš darbdavio ir (arba) darbuotojų įnašų ir investicijų pajamų, uždirbtų iš fondo turto, taip pat jie dalyvauja savo pačių kreditu vykdomuose finansiniuose sandoriuose. Jie nedalyvauja socialinio draudimo programose, organizuojamose platiems gyventojų sluoksniams, kurias diegia, prižiūri ir finansuoja vyriausybės institucijos. Pensijų fondų valdymo paslaugos yra įtraukiamos. Pensijų fondų atveju „draudimo įmokos“ bendrai apibrėžiamos kaip „įnašai“, o „pareikalavimai“ bendrai apibrėžiami kaip „išmokos“.

Krovinių draudimo paslaugos (kodas 255)

Krovinių draudimo paslaugos, susijusios su draudimu, taikomu importuojamoms ir eksportuojamoms prekėms rinkos vertę, pagal prekių ir krovinio gabenimą, suderinamą su f.o.b. pagrindu.

Kito tiesioginio draudimo paslaugos (kodas 256)

Kito tiesioginio draudimo paslaugos apima visas nukentėjimo nuo nelaimingų atsitikimų draudimo formas. Įtraukiami draudimas iki gyvos galvos; draudimas nuo nelaimingų atsitikimų bei sveikatos draudimas (nebent jie teikiami kaip vyriausybės vykdomos socialinės apsaugos programos dalis); jūrų, oro ir kito transporto draudimas, draudimas gaisro ir kitais turto sugadinimo atvejais, piniginių nuostolių draudimas, bendrųjų išpareigojimų draudimas ir kitas draudimas, kaip kad kelionės draudimas arba draudimas, susijęs su paskolomis ir kreditinėmis kortelėmis.

Perdraudimo paslaugos (kodas 257)

Perdraudimas yra dalinis draudimo rizikos perdavimas dažniausiai kaip tik tuo užsiimančioms įmonėms už proporcingą draudimo įmokos pajamų dalį. Perdraudimo sandoriai gali būti susiejami su draudimo paketais, kuriais draudžiama nuo kelių rizikos tipų.

Pagalbinės draudimo ir pensijų fondo paslaugos (kodas 258)

Apima sandorius, kurie artimai susiję su draudimo ir pensijų fondo operacijomis. Įskaitoma agentų komisiniai, draudimo agentų ir agentūrų paslaugos, draudimo ir pensijų konsultacijų paslaugos, įvertinimo ir išmokėtinės sumos nustatymo paslaugos, aktuarijų paslaugos, (jūrų ir oro transporto priemonių turto) gelbėjimo administravimo paslaugos, kontrolės ir stebėsenos paslaugos dėl draudimo kompensavimo ir draudimo kompensavimo paslaugos.

Finansinės paslaugos (kodas 260)

Finansinės paslaugos apima finansinį tarpininkavimą ir pagalbines paslaugas, išskyrus teikiamas gyvybės draudimo įmonių ir pensijų fondų (kurios yra atskirai įtrauktos į gyvybės draudimo ir pensijų fondo paslaugų sritį) ir kitas draudimo paslaugas, kurios teikiamos tarp rezidentų ir nerezidentų. Tokias paslaugas gali teikti bankai, vertybinių popierių biržos, faktoringo įmonės, kreditinių kortelių įmonės ir kitos įmonės. Įtraukiamos paslaugos, kurios teikiamos pagal teisiškai patvirtintas sandorių finansines priemones, taip pat kitos su finansine veikla susijusios paslaugos, tokios kaip konsultavimas ir turto pasauga bei tvarkymas.

Kompiuterinės ir informacinės paslaugos (kodas 262)

Apima Kompiuterines paslaugas (kodas 263) ir Informacines paslaugas (kodas 264).

Kompiuterinės paslaugos (kodas 263)

Apima su technine ir programine įranga susijusias paslaugas bei duomenų apdorojimo paslaugas. Įtraukiamos techninės ir programinės įrangos konsultacinės ir diegimo paslaugos; kompiuterių ir periferinės įrangos priežiūra ir remontas; duomenų atkūrimo paslaugos, patarimų teikimas ir pagalba su kompiuterių išteklių valdymu susijusiais atvejais; analizė, dizainas ir sistemų programavimas – jų parengimas darbui (įskaitant internetinio puslapio kūrimą ir dizainą), taip pat techninės konsultacijos dėl programinės įrangos; gaminamos pagal užsakymą programinės įrangos sukūrimas, formatavimas, pateikimas ir dokumentavimas, įskaitant konkrečioms vartotojams kuriamas operacines sistemas; sistemų priežiūra ir kitos papildomos paslaugos, kaip kad mokymai, teikiami kaip konsultacijų dalis; duomenų apdorojimo paslaugos, tokios kaip duomenų įvestys, tabuliacijos ir naudojimosi kompiuterių sistema skirtingoms operacijoms atlikti vienu metu; tinklalapio priežiūros paslaugos (t. y. vietos serveryje suteikimas kliento tinklalapiui) ir kompiuterių įrenginių valdymas.

Informacinės paslaugos (kodas 264)

Apima Naujienų agentūrų paslaugas (kodas 889) ir Kitas informacijos teikimo paslaugas (kodas 890).

Naujienų agentūrų paslaugos (kodas 889)

Naujienų agentūrų paslaugos apima žinių, fotografijų ir apybraižų teikimą žiniasklaidos priemonėms.

Kitos informacijos teikimo paslaugos (kodas 890)

Apima duomenų bazės paslaugas – duomenų bazės koncepciją, duomenų laikymą ir duomenų bei duomenų bazių platinimą (įskaitant katalogus ir adresų sąrašus) ir tiesioginiu darbo režimu, ir per magnetines, optines arba spausdintines priemones ir internetinės paieškos portalus (paieškos variklio paslaugos, kai klientams, įvedusiems užklausas pagal raktažodį, surandami interneto adresai). Taip pat įtraukiamos tiesioginės nedidelės apimties laikraščių ir periodinių leidinių prenumeratos, įskaitant prenumeratas paštu, elektroninėmis arba kitomis priemonėmis.

Mokėjimai už autorių teises ir licencijas (kodas 266)

Apima Mokėjimus už franšizę ir panašias teises (kodas 891) ir Kitus mokėjimus už autorių teises ir licencijas (kodas 892).

Mokėjimai už franšizę ir panašias teises (kodas 891)

Apima tarptautinius atliekamus ir gaunamus franšizės mokėjimus ir honorarus už naudojimąsi prekių ženklais.

Kiti mokėjimai už autorių teises ir licencijas (kodas 892)

Apima tarptautinius atliekamus ir gaunamus mokėjimus už leidimą naudotis nematerialiuoju nesukurtu nefinansiniu turtu ir turtinėmis teisėmis (tokiomis kaip patentai, autorių teisės, prekiniai ženklai, gamybos technologijos ir projektai) bei sukurtų originalų arba prototipų, pvz., rankraščių, kompiuterinių programų, kinematografijos, darbais ir garso įrašais pagal licencijos sutartis.

Kitos verslo paslaugos (kodas 268)

Apima Prekybinio tarpininkavimo ir kitas su prekyba susijusias paslaugas (kodas 269), Veiklos ilgalaikės nuomos paslaugas (kodas 272) ir Įvairias verslo, profesines ir technines paslaugas (kodas 273).

Prekybinio tarpininkavimo ir kitos su prekyba susijusios paslaugos (kodas 269)

Apima Prekybinio tarpininkavimo (kodas 270) ir Kitas su prekyba susijusias paslaugas (kodas 271).

Prekybinio tarpininkavimo paslaugos (kodas 270)

Prekybinis tarpininkavimas apibrėžiamas kaip nacionalinės ekonomikos rezidento atliekamas prekių pirkimas iš šios ekonomikos nerezidento ir tolesnis tų prekių perpardavimas kitam nerezidentui; šio proceso metu prekės neįeina ir neišeina už nacionalinės ekonomikos ribų.

Kitos su prekyba susijusios paslaugos (kodas 271)

Apima prekių ir paslaugų sandorių pavedimus tarp a) rezidentų prekybos tarpininkų, prekybos brokerių, prekybos agentų bei pavedimų agentų ir b) nerezidentų.

Veiklos ilgalaikės nuomos paslaugos (kodas 272)

Apima rezidentų (nerezidentų) vykdomą ilgalaikę nuomą ir užsakomąją laivų, oro transporto priemonių ir transporto įrangos, kaip antai: geležinkelio vagonų, konteinerių, takelažo, nuomą be vairuotojų (įgulos).

Įvairios verslo, profesinės ir techninės paslaugos (kodas 273)

Apima Teisines, apskaitos, vadybos konsultacijų ir ryšių su visuomene paslaugas (kodas 274), Rinkos konjunktūros ir viešosios nuomonės apklausą, reklamą (kodas 278), Mokslinių tyrimų ir plėtros paslaugas (kodas 279), Architektūros, inžinerijos ir kitos techninės veiklos paslaugas (kodas 280), Žemės ūkio, kasybos ir pirminio apdirbimo paslaugas (kodas 281), Kitas verslo paslaugas (kodas 284) ir Paslaugas tarp susijusių įmonių (kitur neįtrauktos) (kodas 285).

Teisinės, apskaitos, vadybos konsultacijų ir ryšių su visuomene paslaugos (kodas 274)

Apima Teisines paslaugas (kodas 275), Apskaitos, audito, buhalterinės apskaitos ir mokesčių konsultacijų paslaugas (kodas 276) ir Verslo ir vadybos konsultacijų bei ryšių su visuomene paslaugas (kodas 277).

Teisinės paslaugos (kodas 275)

Apima teisės konsultacijas ir atstovavimą bet kuriose teisinėse, teisminėse ir įstatyminėse procedūrose; teisinių dokumentų ir teisinių instrumentų rengimą, konsultacijas dėl dokumentų tikrumo, sąlyginio deponavimo ir ginčų sprendimo paslaugas.

Apskaitos, audito, buhalterinės apskaitos ir mokesčių konsultacijų paslaugos (kodas 276)

Apima verslo ir kitų prekybinių sandėrių įrašų tvarkymą, apskaitos duomenų ir finansinių ataskaitų tikrinimą, įmonės mokesčių planavimą, konsultavimą ir mokesčių dokumentų rengimą.

Verslo ir vadybos konsultacijų bei ryšių su visuomene paslaugos (kodas 277)

Apima įmonių teikiamas patariamąsias, rekomendacijų teikimo ir veiklos pagalbos paslaugas, susijusias su verslo politika bei strategija ir bendruoju organizacijos planavimu, struktūros kūrimu bei kontrole. Įtraukiamos vadybos audito, rinkos vadybos, žmogiškųjų išteklių, gamybos vadybos ir projektų vadybos konsultacinės paslaugos; taip pat patariamąsios, rekomendacijų teikimo ir veiklos paslaugos, susijusios su klientų įvaizdžio ir jų ryšių su institucijomis ir plačiąja visuomene gerinimu.

Reklamos, rinkos tyrimų ir viešosios nuomonės apklausos paslaugos (kodas 278)

Apima sandorius tarp rezidentų ir nerezidentų, susijusius su reklamos agentūrų atliekamomis dizaino, kūrimo ir produktų reklamavimo rinkoje paslaugomis, skelbimu per žiniasklaidos priemones, įskaitant reklamos vietos pirkimą ir pardavimą, prekybos mugių teikiamomis parodų organizavimo paslaugomis, produktų pirkimo skatinimu užsienyje, rinkos tyrimais; nuotoline rinkodara bei su viešosios nuomonės apklausa įvairiais klausimais.

Mokslinių tyrimų ir plėtros paslaugos (kodas 279)

Apima tarp rezidentų ir nerezidentų pagal sandorius tiekiamas paslaugas, susijusias su moksliniais tyrimais, taikomosios veiklos tyrimus ir eksperimentinį naujų produktų ir procesų rengimą.

Architektūros, inžinerijos ir kitos techninės veiklos paslaugos (kodas 280)

Apima sandorius tarp rezidentų ir nerezidentų, susijusius su architektūriniu miesto ir kitų projektų dizainu; planavimu bei projektiniu dizainu ir užtvankų, tiltų, oro uostų, visiškai užbaigtų projektų priežiūra ir pan.; vietovės matavimu, kartografavimu, produktų išbandymu ir sertifikavimu; bei techninės inspekcijos paslaugomis.

Žemės ūkio, kasybos ir pirminio apdirbimo paslaugos (kodas 281)

Apima Atliekų tvarkymo ir nukenksminimo paslaugas (kodas 282) ir Žemės ūkio, kasybos ir kitas pirminio apdirbimo paslaugas (kodas 283).

Atliekų tvarkymo ir nukenksminimo paslaugos (kodas 282)

Apima radioaktyvių ir kitų atliekų perdirbimo, užkrėstos velėnos nuplėšimo, teršalų, įskaitant išsiliejusios naftos, valymo, kasybos aikštelių restauravimo; bei nukenksminimo ir sanitarinės būklės užtikrinimo paslaugas. Taip pat įtraukiamos kitos paslaugos, susijusios su valymu ir aplinkos atkūrimu.

Žemės ūkio, kasybos ir pirminio apdirbimo paslaugos (kodas 283)

Apima:

- a) Žemės ūkio paslaugas, kurios būdingos žemės ūkiui, kaip antai: žemės ūkio technikos su vairuotoju (įgula) teikimas, derliaus nuėmimas, grūdų valymas, kenkėjų naikinimas, gyvulių laikymo, priežiūros ir auginimo paslaugos. Taip pat čia įtraukiama medžioklė, gaudymas spąstais, miškininkystė bei miško puošyba ir žvejyba bei žuvininkystė.
- b) Kasybos paslaugas, teikiamos naftos ir dujų gavybvietėse, įskaitant gręžimo, gręžimo bokšto statybos, remonto bei išmontavimo paslaugas ir naftos bei dujų vamzdžių apcimentavimą. Čia taip pat įtraukiamos naudingųjų iškasenų žvalgymui ir tyrimui būdingos paslaugos, taip pat kasybos inžinerija ir geologiniai tyrimai.
- c) Kitos pirminio apdirbimo paslaugos, apimančios pirminį apdirbimą arba perdirbimą prekių, kurios buvo importuotos neperėjusios kitų nuosavybėn, apdirbtos, bet iš naujo neeksportuotos į šalį, iš kurios atsiųstos (bet vietoje to parduodamos apdirbančiosios šalies ekonomikoje arba trečiosios šalies ekonomikai), arba atvirkščiai.

Kitos verslo paslaugos (kodas 284)

Apima tokius paslaugų sandorius tarp rezidentų ir nerezidentų, kaip įmonėms teikiamas personalo įdarbinimas, sauga ir tiriamaoji veikla, vertimai, fotografavimo paslaugos, pastatų valymas, nekilnojamojo turto paslaugos ir bet kurios kitos paslaugos, kurios negali būti įtrauktos į jokiais kitais anksčiau minėtas verslo paslaugas.

Paslaugos tarp susijusių įmonių (kitur neįtrauktos) (kodas 285)

Ši kategorija yra likusi neišaiškinta. Ji apima mokėjimus tarp giminingų įmonių už paslaugas, kurios negali būti konkrečiai priskirtos jokiai kitai kategorijai. Ji apima mokėjimus iš filialų, dukterinių įmonių ir motininės įmonės partnerių arba kitų susijusių įmonių, kurios padengia bendrą filialų, dukterinių bei partnerių įmonių centralizuoto valdymo kainą (susijusių su planavimu, organizavimu ir kontrole), taip pat kompensuoja motininės įmonės padarytas tiesiogines išlaidas. Taip pat įtraukiami sandoriai, padengiantys pridėtines išlaidas tarp motininių įmonių ir jų filialų, dukterinių bei partnerių įmonių.

Asmeninės, kultūrinės ir poilsio organizavimo paslaugos (kodas 287)

Apima Garso ir vaizdo bei susijusias paslaugas (kodas 288) ir Kitas asmenines, kultūrinės ir poilsio organizavimo paslaugas (kodas 289).

Garso ir vaizdo bei susijusios paslaugos (kodas 288)

Apima paslaugas ir mokesčius už filmų gamybą (juostoje arba vaizdajuostoje), radijo ir televizijos programas (tiesiogines arba įrašytas) ir muzikos įrašus. Įtraukiami mokami ir gaunami mokėjimai už nuomą; rezidentų aktorių, prodiuserių ir kitų gaunami honorarai už gamybą užsienyje (arba nerezidentų už atliktus darbus nacionalinėje ekonomikoje); mokesčiai už masinio informavimo priemonėms parduotas platinimo teises rodyti ribotą kartų kiekį konkrečiose vietovėse ir už prieigą prie televizijos kanalų (tokių kaip kabelinės paslaugos). Taip pat įtraukti mokėjimai aktoriams, režisieriams ir prodiuseriams, dalyvaujantiems teatro ir muzikos kūrybinėje veikloje, sporto įvykiuose, cirke ir kituose panašiuose renginiuose, ir mokesčiai už platinimo teises (televizijai, radijui ir filmams).

Kitos asmeninės, kultūrinės ir poilsio organizavimo paslaugos (kodas 289)

Apima Švietimo paslaugas (kodas 895), Sveikatos priežiūros paslaugas (kodas 896) ir Kitas Kitų asmeninių, kultūrinių ir kitur neįtrauktas poilsio organizavimo paslaugų paslaugas (kodas 897).

Švietimo paslaugos (kodas 895)

Apima tarp rezidentų ir nerezidentų teikiamas paslaugas, susijusias su švietimu, kaip kad nuotolinio mokymo kursai, mokymas per televiziją arba internetą, taip pat mokytojų šalies šeiminkės ekonomikoje teikiamas paslaugas.

Sveikatos priežiūros paslaugos (kodas 896)

Apima gydytojų, seselių ir kito viduriniojo medicinos personalo teikiamas paslaugas, taip pat laboratorinių tyrimų ir panašias paslaugas, nesvarbu ar teikiamas nuotoliniu būdu ar vietoje. Neįtraukiamos visos keliautojų išlaidos, susijusios su švietimu ir sveikatos priežiūra (įtrauktos turizmo ir kelionių paslaugų sąskaitoje).

Kitos Kitų asmeninių, kultūrinių ir poilsio organizavimo paslaugų paslaugos (kodas 897)

Ši kategorija yra likusi neišaiškinta. Ji apima Kitas Kitų asmeninių, kultūrinių ir poilsio organizavimo paslaugų paslaugas (kodas 289), neįtrauktas nei į Švietimo paslaugas (kodas 895), nei į Sveikatos priežiūros paslaugas (kodas 896).

Vyriausybės paslaugos (kitur neįtrauktos) (kodas 291)

Ši kategorija yra likusi neišaiškinta. Ji apima vyriausybinius sandorius (įskaitant tarptautinių organizacijų), neįtrauktus į jokiais kitas anksčiau apibrėžtas Išplėstinio mokėjimo paslaugų balanso klasifikatoriuje (EBOPS). Įtraukti visi ambasadų, konsulatų, karinių dalinių bei gynybos įstaigų (tiek prekių, tiek paslaugų) sandoriai su rezidentais ekonomikų, kuriose tos ambasados, konsulatai, kariniai daliniai bei gynybos įstaigos yra įsikūrę, teritorijose ir visi sandoriai su kitomis ekonomikomis. Neįtraukiami sandoriai su namų ekonomikos šalies rezidentais, kuriems atstovauja ambasados, konsulatai, kariniai daliniai bei gynybos įstaigos, ir sandoriai, atliekami šių ambasadų ir konsulatų intendantuose ir pašto skyriuose.

Ši kategorija skirstoma į Ambasadų ir konsulatų paslaugas (kodas 292), Karinių dalinių bei įstaigų paslaugas (kodas 293) ir Kitas vyriausybės paslaugas (kodas 294).

PAJAMOS (kodas 300)

Pajamos apima dviejų tipų sandorius tarp rezidentų ir nerezidentų: i) susijusius su išmokomis darbuotojams, kurios mokamos nerezidentams darbuotojams (pvz., pasienio, sezoniniams ir kitiems laikiniams darbuotojams), ir ii) susijusius su gautomis ir išmokamomis pajamomis iš investicijų dėl už šalies ekonomikos ribų esančio finansinio turto ir įsipareigojimų.

Darbuotojų užmokestis (kodas 310)

Darbuotojų užmokestis apima asmenų uždirbtą uždarbį, atlyginimą ir kitas išmokas grynaisiais arba natūra kitose ekonomiose negu ta, kurios rezidentai jie yra, už darbą, atliktą tiems ir apmokėtą tų ekonomikų rezidentų. Įskaitomos įmokos, darbdavių arba jų vardu įmokėtos socialinėms programoms arba privatiems draudimo ir pensijų fondams (nepaisant ar skola konsoliduota ar nekonsoliduota), kad apsaugotų darbuotojų pajamas.

Investicijų pajamos (kodas 320)

Investicijų pajamos yra pajamos, gautos iš išorinio nuosavo finansinio turto ir vienos ekonomikos rezidentų mokamos kitos ekonomikos rezidentams. Investicijų pajamos apima palūkanas, dividendus, filialų pelno pervedimus ir tiesioginių investuotojų tiesioginių investicijų įmonių nepaskirstyto pelno akcijas. Investicijų pajamos turi būti skirstomos į tiesioginių investicijų pajamas, investicijų portfelio pajamas ir kitų investicijų pajamas.

Tiesioginių investicijų pajamos (kodas 330)

Tiesioginių investicijų pajamos, t. y. pajamos iš akcinio kapitalo ir paskolų, apima tiesioginio investuotojo rezidento sukauptas pajamas iš nuosavo tiesioginių investicijų kapitalo kitos ekonomikos įmonėje. Tiesioginių investicijų pajamos pateikiamos grynųjų pajamų pagrindu abiem atvejais – tiesioginių investicijų užsienyje ir tiesioginių investicijų atskaitingoje ekonomikoje (t. y. iš akcinio kapitalo ir paskolų gaunamos pajamos, iš kiekvieno jų atėmus pajamas iš akcinio kapitalo ir paskolų). Pajamos iš akcinio kapitalo skirstomos į i) paskirstytas pajamas (dividendai ir paskirstytas filialų pelnas) ir ii) į reinvesticijas bei nepaskirstytą filialų pelną. Pajamas iš paskolų sudaro tiesioginių investuotojų partnerių įmonėms užsienyje arba atvirkščiai mokėtinos palūkanos – tarpbendrovinė skola. Pajamos iš nedalyvaujančių privilegijuotųjų akcijų labiau laikomos pajamomis iš palūkanų nei pajamomis iš dividendų ir įtraukiamos į pajamas iš paskolų.

Dividendai ir paskirstytas filialų pelnas (kodas 332)

Dividendai, įskaitant akcijų dividendus, yra akcijoms priskirtų įplaukų paskirstymas ir kitos dalyvavimo formos nuosavoje akcinėje juridinių asmenų įmonėje, kooperatyve ir visuomeniniame susivienijime. Paskirstytas pajamas paprastųjų arba privilegijuotųjų akcijų dividendų forma gali valdyti tiesioginiai investuotojai partnerių įmonėse užsienyje arba atvirkščiai.

Reinvesticijos ir nepaskirstytas filialų pelnas (kodas 333)

Reinvesticijos apima tiesioginių investuotojų akcijas, proporcingai pagal jų turimas akcijas: i) įplaukas, užsienio dukterinių ir partnerių įmonių nepaskirstytas kaip dividendai, ir ii) įplaukas, filialų ir kitų juridinio asmens teises turinčių įmonių nepervedtas tiesioginiams investuotojams. (Jeigu ši įplaukų dalis neidentifikuojama, visos filialų įplaukos pagal susitarimą laikomos paskirstytomis).

Pajamos iš paskolų (palūkanos) (kodas 334)

Pajamas iš paskolų sudaro tiesioginių investuotojų partnerių įmonėms užsienyje arba atvirkščiai mokėtinos palūkanos – tarpbendrovinė skola. Pajamos iš nedalyvaujančių privilegijuotųjų akcijų labiau laikomos pajamomis iš palūkanų nei pajamomis iš dividendų ir įtraukiamos į pajamas iš paskolų.

Akcinis kapitalas ir reinvesticijos užsienyje (kodas 506)

Akcinis kapitalas apima filialų akcijas, visas akcijas (ir su balsavimo teise, ir be jos) dukterinėse ir partnerių įmonėse (išskyrus nedalyvaujančias privilegijuotąsias akcijas, kurios laikomos skolos vertybiniais popieriais ir įtraukiamos į tiesioginio investicijų kapitalo sąskaitą) ir kitas kapitalo įmokas. Reinvesticijas sudaro tiesioginių investuotojų akcijų (proporcingai pagal tiesioginių akcijų dalyvavimą) įplaukos, dukterinių ir partnerinių įmonių nepaskirstytos kaip dividendai, ir filialų įplaukos, nepervestos tiesioginiam investuotojui.

Akcinis kapitalas ir reinvesticijos atskaitingoje ekonomikoje (kodas 556)

Akcinis kapitalas apima filialų akcijas, visas akcijas (ir su balsavimo teise, ir be jos) dukterinėse ir partnerių įmonėse (išskyrus nedalyvaujančias privilegijuotąsias akcijas, kurios laikomos skolos vertybiniais popieriais ir įtrauktos į tiesioginio investicijų kapitalo sąskaitą) ir kitas kapitalo įmokas. Reinvesticijas sudaro tiesioginio investuotojo įplaukų dalis (proporcingai pagal tiesioginių akcijų dalyvavimą), nepaskirstyta kaip dividendai dukterinėse ir partnerių įmonėse, ir filialų įplaukos, nepervestos tiesioginiam investuotojui.

Investicijų portfelio pajamos (kodas 339)

Investicijų portfelio pajamas sudaro pajamų sandoriai tarp rezidentų ir nerezidentų, jos kildinamos iš kontroliuojančiosios bendrovės akcijų, obligacijų, vertybinių popierių ir pinigų rinkos instrumentų. Ši kategorija toliau skirstoma į pajamas iš akcinio kapitalo (dividendus) ir pajamas iš paskolų (palūkanas).

Kitų investicijų pajamos (kodas 370)

Kitų investicijų pajamas sudaro gaunamas ir išmokamas palūkanas atitinkamai pagal visas kitas rezidentų pretenzijas (turtą) dėl įsipareigojimų nerezidentams. Ši kategorija taip pat apima pajamas, įdėtas į namų ūkį iš gyvybės draudimo rezervų ir pensijų fondų grynųjų akcijų. Turto palūkanos apima ilgalaikių ir trumpalaikių paskolų, indėlių ir kitų prekybos bei finansinių pretenzijų palūkanas, o iš ekonomikos kreditorės pozicijų pusės – TVF. Įsipareigojimų palūkanos apima paskolų, indėlių ir kitas pretenzijas bei palūkanas, susijusias su TVF kreditų ir paskolų iš TVF naudojimu. Taip pat įtraukiamos Bendrojoje išteklių sąskaitoje apskaitytos SDR Fondų kontroliuojančiosios bendrovės palūkanos, išmokėtos TVF.

Einamieji pervedimai (kodas 379)

Einamieji pervedimai yra vienpusių sandorių kompensacijos, kuriomis vienas ūkio vienetas pateikia faktinius išteklius arba finansinius vienetus kitam ūkio vienetai, mainais negaudamas jokių faktinių išteklių arba finansinių vienetų. Šie ištekliai sunaudojami nedelsiant arba netrukus po pervedimo. Visi einamieji pervedimai yra ne kapitalo pervedimai. Einamieji pervedimai klasifikuojami pagal nacionalinės ekonomikos sektorius ir valdžios sektorius ir kitus sektorius.

Valdžios sektoriaus einamieji pervedimai (kodas 380)

Valdžios sektoriaus einamuosius pervedimus sudaro tarptautinis bendradarbiavimas bei einamieji pervedimai – grynaisiais arba natūra – tarp skirtingų ekonomikų vyriausybių arba tarp tarptautinių organizacijų ir vyriausybių.

Kitų sektorių pervedimai (kodas 390)

Einamuosius pervedimus tarp kitų ekonomikos sektorių ir nerezidentų sudaro pervedimai, vykdomi tarp individų, tarp nevyriausybinių institucijų arba organizacijų (arba tarp šių dviejų grupių) arba tarp nerezidentų vyriausybinių institucijų ir individų arba nevyriausybinių institucijų.

Kapitalo sąskaita (kodas 994)

Kapitalo sąskaitą sudaro visi sandoriai, kurie apima kapitalo pervedimų mokėjimų gavimą ir negamybinio nefinansinio turto įsigijimą (arba disponavimą juo).

Finansinė sąskaita (kodas 995)

Finansinė sąskaita apima visus sandorius, susijusius su užsienio finansinio turto nuosavybės pakeitimu ir ekonomikos išsi pareigojimais. Bet kurie tokie pasikeitimai apima pretenzijų dėl viso pasaulio arba visam pasauliui sukūrimą ir likvidavimą. Visos sąskaitos klasifikuojamos pagal investicijų tipą arba tolesnį funkcinių suskirstymą (tiesioginės investicijos, investicijų portfelis, išvestinės finansinės priemonės, kitos investicijos, oficialiosios tarptautinės atsargos).

TIESIOGINĖS INVESTICIJOS (kodas 500)

Tiesioginės užsienio investicijos yra tarptautinių investicijų kategorija, kuri atspindi rezidento ūkinio vieneto, turinčio ilgalaikių interesų kitos nei investuotojos ekonomikos įmonėje (tiesioginio investavimo įmonė), tikslus vienoje ekonomikoje (tiesioginis investuotojas). „Ilgalaikiai interesai“ reiškia ilgalaikius santykius tarp tiesioginio investuotojo ir įmonės ir reikšmingą investuotojo įtakos laipsnį valdant tiesioginio investavimo įmonę. Tiesioginis investavimas apima pradinį sandorį tarp dviejų vienetų – t. y., sandorį, kuris nustato tiesioginio investavimo santykį ir visus tolesnius sandorius tarp jų ir tarp dukterinių įmonių, ir turinčių juridinio asmens statusą, ir neturinčių.

Tiesioginės investicijos užsienyje (kodas 505)

Tiesioginės investicijos užsienyje klasifikuojamos pirmiausia kryptiniu pagrindu – rezidentų tiesioginės investicijos užsienyje ir nerezidentų investicijos atskaitingoje ekonomikoje.

Akcinis kapitalas (kodas 510)

Akcinis kapitalas apima filialų akcijas, visas akcijas (ir su balsavimo teise, ir be jos) dukterinėse bei partnerių įmonėse (išskyrus nedalyvaujančias privilegijuotąsias akcijas, kurios laikomos skolos vertybiniais popieriais ir yra įtraukiamos į tiesioginio investicijų kapitalo sąskaitą) ir kitas kapitalo įmokas. Akcinis kapitalas taip pat apima tiesioginio investavimo įmonės įsigytas tiesioginio investuotojo akcijas.

Reinvesticijos (kodas 525)

Reinvesticijas sudaro tiesioginio investuotojo įplaukų dalis (proporcingai pagal tiesioginių akcijų dalyvavimą), nepaskirstyta kaip dividendai dukterinėse ir partnerių įmonėse, ir filialų įplaukos, nepervestos tiesioginiam investuotojui. Šios reinvesticijos apskaitomos kaip kapitalo sandorių kompensacijos.

Kitas tiesioginių investicijų kapitalas (kodas 530)

Kitas tiesioginių investicijų kapitalas (arba tarpbendovinis skolos sandoris) apima lėšų skolinimąsi ir skolinimą, įskaitant skolos vertybinius popierius, tiekėjų kreditus ir nedalyvaujančias privilegijuotąsias akcijas (kurios laikomos skolos vertybiniais popieriais) tarp tiesioginių investuotojų ir dukterinių bei partnerinių įmonių ir filialų. Skolos pretenzijos, kurias tiesioginiam investuotojui pateikia tiesioginio investavimo įmonė, taip pat apskaitomos kaip tiesioginis investicijų kapitalas.

Tiesioginės investicijos atskaitingoje ekonomikoje (kodas 555)

Tiesioginės investicijos pirmiausia klasifikuojamos kryptiniu pagrindu – rezidentų tiesioginės investicijos užsienyje ir nerezidentų investicijos atskaitingoje ekonomikoje.

Akcinis kapitalas (kodas 560)

Akcinis kapitalas apima filialų akcijas, visas akcijas (ir su balsavimo teise, ir be jos) dukterinėse bei partnerių įmonėse (išskyrus nedalyvaujančias privilegijuotąsias akcijas, kurios laikomos skolos vertybiniais popieriais ir yra įtrauktos į tiesioginio investicijų kapitalo sąskaitą) ir kitas kapitalo įmokas. Akcinis kapitalas taip pat apima tiesioginio investavimo įmonės išgytas tiesioginio investuotojo akcijas.

Reinvesticijos (kodas 575)

Reinvesticijas sudaro tiesioginio investuotojo įplaukų dalis (proporcingai pagal tiesioginių akcijų dalyvavimą), nepaskirstyta kaip dividendai dukterinėse ir partnerių įmonėse, ir filialų įplaukos, nepervestos tiesioginiam investuotojui. Šios reinvesticijos apskaitomos kaip kapitalo sandorių kompensacijos.

Kitas tiesioginių investicijų kapitalas (kodas 580)

Kitas tiesioginių investicijų kapitalas (arba tarpbendovinis skolos sandoris) apima lėšų skolinimąsi ir skolinimą, įskaitant skolos vertybinius popierius, „tiekėjų“ kreditus ir nedalyvaujančias privilegijuotąsias akcijas (kurios laikomos skolos vertybiniais popieriais) tarp tiesioginių investuotojų ir dukterinių bei partnerinių įmonių ir filialų. Skolos pretenzijos, kurias tiesioginiam investuotojui pateikia tiesioginio investavimo įmonė, taip pat apskaitomos kaip tiesioginis investicijų kapitalas.

INVESTICIJŲ PORTFELIS (kodas 600)

Investicijų portfelis apima akcijų ir skolos vertybinių popierių sandorius. Skolos vertybiniai popieriai toliau skirstomi į vekselius ir obligacijas, pinigų rinkos instrumentus ir išvestines pinigines priemones, kai tos priemonės sukuria finansines pretenzijas ir išipareigojimus. Išskyrus atvejus, kai jos priskiriamos tiesioginėms investicijoms arba oficialiosioms tarptautinėms atsargoms.

Išvestinės finansinės priemonės (kodas 910)

Išvestinių finansinių priemonių sutartis yra finansinis instrumentas, susijęs su kitu konkrečiu finansiniu instrumentu arba rodikliu arba reikmeniu, kuriuo remiantis nustatoma konkreti finansinė rizika (kaip antai: palūkanų normos, užsienio valiutų kurso, akcinių arba bendrojo vartojimo kainų, kredito ir kt. rizika) ir kuris gali, savo paties teisėmis, būti parduodamas finansų rinkose.

KITOS INVESTICIJOS (kodas 700)

Kitos investicijos apibrėžiamos kaip likusi neišaiškinta kategorija, kuri apima visus sandorius, neapimtus tiesioginėse, investicijų portfelio investicijose, išvestinėse finansinėse priemonėse arba oficialiųjų tarptautinių atsargų sąskaitose.
